

Cinsiyetçilik

Dosya • sayfa 6

Ergenlik Çılgılık Atma Dönemidir

Yeni Kuşak • sayfa 7

Geyiklerin Korkmadan Su İçmek İçin İndiği Memleket

Kültür-Sanat • sayfa 13

Barış Hep Bir Özlem Olarak mı Kalacak?

ATEŞKES PANORAMASI VE 1 EYLÜL

Savaş ve yıkımla anılan 20. yüzyılın ardından 21. yüzyıl, halkların, kadınların ve çocukların barış ve demokrasi arayışlarının yoğunlaştığı bir yüzyıl oldu. Çıkar savaşları nedeniyle bu arayış hala bir özlem olmaktan öteye gidemedi.

Sayfa 3

TÜRKİYE SİYASETİNDE DEĞİŞİK RENKLER

Türkiye meclisi bu yıl oldukça renkli bir bileşenle göreve başlıyor. Kadınların Türkiye siyasetinde neler yapabileceği konusundaki sorularımızı KJB Yürütme Konseyi Üyesi Çiğdem Doğu yanıtladı.

Sayfa 4

1 Eylül 1939 günü Nazilerin Polonya'yı işgaliyle başlayan İkinci Büyük Emperyalist Paylaşım Savaşı, ardından elli iki milyon ölü, milyonlarca yaralı, sakat ve moloz yığını haline gelmiş kentler ile acı ve gözyaşı bıraktı. İnsanlık tarihinin bu en acımasız, en kanlı ve en kirli savaşının başladığı güne gönderme yapan insanlar, o günden bugüne dünyada barış aradılar.

Sayfa 3

✓ Kürt Göçmen Kadınların... /Dünya sayfa 5

✓ Barış Mücadeleyle Kazanılır /Perspektif sayfa 8

✓ Het Koerdisch Cultuurfestival... /Dutch sayfa 12

✓ ...Göçebe Ruhlar /Kültür-Sanat sayfa 14

✓ Turizmin Gelişmesinde Engel ... /Ekoloji sayfa 16

✓ Ağız Kokusu /Sağlık sayfa 17

✓ Örtüsüz Hayatların ... /Yaşam sayfa 19

Dünyayı Sarsan 50 Gerçek

“Yokoluş”a doğru hızla sürükleniyoruz. Kendi hayatımız için fır dönerken, bir de dünyanın nasıl döndüğüne bakalım...

BBC Programcısı Jessica Williams, dünyanın röntgenini çekmiş. Tespitlerini ise “Dünyada Değişmesi Gereken 50 Gerçek” adını verdiği bir kitapta toplamış.

“50 gerçek” olarak adlandırılan aykırılıklar, yanlışlıklar veya sorumsuzluklar, ilk bakışta birbiriyle ilintili gözükmeyebilir. Ama her biri, dünyanın çivisinin üzerine bir balyoz gibi iniyor.

İşte, dünyayı tersine çeviren 50 gerçek:

- 1- Bir Japon kadını ortalama 84 yıl, bir Botswana kadını sadece 39 yıl yaşıyor.
- 2- Dünyadaki obez nüfusun üçte biri, gelişmekte olan ülkelerde yaşıyor.
- 3- ABD ve İngiltere, gelişmiş ülkeler arasında en yüksek erken hamilelik oranına sahip.
- 4- Çin’de 44 milyon kadın kayıp.
- 5- Brezilya’daki Avon kadınlarının sayısı, asker sayısından fazla.
- 6- 2002’de idamların yüzde 81’i

ABD, Çin ve İran’da gerçekleşti.

7- İngiliz süpermarketleri, müşterileri hakkında hükümetten daha fazla bilgiye sahip.

8- AB’deki her inek için verilen günlük 2.50 dolarlık sübvansiyon, Afrika’nın yüzde 75’inin günlük geçiminden daha fazla.

9- 70’in üzerindeki ülkede aynı cinsten iki kişinin ilişkisi yasak, 9’unda ise cezası ölüm.

10- Dünya nüfusunun beşte biri, günlük 1 dolarında altında gelire yaşıyor.

11- Rusya’da yılda 12 binin üzerinde kadın aile içi şiddet sonucunda hayatını kaybediyor.

12- 1 yılda 13.2 milyon Amerikalı, estetik ameliyat yaptırdı.

13- Kara mayınları nedeniyle saatte bir insan ölüyor ve sakat kalıyor.

14- Hindistan’da 44 milyon çocuk işçi var.

15- Sanayileşmiş ülkelerde insanlar, günde 6-7 kg katkı maddesi yiyor.

16- Dünyanın en çok kazanan sporcusu golfçü Tiger Woods, yılda 78 milyon dolar, yani saniyede 148 dolar kazanıyor.

17- Amerikalı 7 milyon kadın, 1 milyon erkek yeme bozukluğu çekiyor.

18- 15 yaşındaki İngilizlerin yarısı uyuşturucu kullanmış, dörtte biri sigara içiyor.

19- Washington’daki lobi endüstrisinde 67 bin kişi, her seçilmiş kongre

üyüsü için 125 kişi çalışıyor.

20- Motorlu araçlar dakikada 2 insanı öldürüyor.

21- 1977’den bu yana ABD’deki kürtaj kliniklerinde 80 bin şiddet ve taciz vakası yaşandı.

22- Mc Donalds’ın altın kemerini tanıyanların sayısı, Hıristiyan tacını tanıyanlardan fazla.

23- Kenya’da bir ailenin gelirinin üçte biri rüşvete gidiyor.

24- Dünyadaki yasadışı uyuşturucu pazarı 400 milyar dolar.

25- Amerikalıların üçte biri, uzaylıların geldiğine inanıyor.

26- 150’den fazla ülkede işkence var.

27- Her gün dünya nüfusunun yedide biri, yani 800 milyon insan aç kalıyor.

28- Amerikalı siyah erkeklerin hapse girme ihtimali, yüzde 33.

29- Dünyanın üçte biri savaş halinde.

30- Petrol rezervleri 2040’da tükenebilir.

31- Sigara içenlerin yüzde 82’si gelişmekte olan ülkelerde yaşıyor.

32- Dünya nüfusunun yüzde 70’i, bugüne dek hiç çevir sesi duymadı.

33- Silahlı çatışmaların dörtte biri, doğal kaynakları ele geçirmek için yaşanıyor.

34- Afrika’da 30 milyon kişi AIDS.

35- Her yıl 10 dil ölüyor.

36- İntiharla ölenlerin sayısı, çatışmalarda ölenlerden fazla.

37- ABD’de her hafta ortalama 88 öğrenci sınıfa silah getiriyor.

38- Dünyada en az 300 bin düşünce suçlusu var.

39- Her yıl 2 milyon genç kız ve kadın sünnet ediliyor.

40- Silahlı çatışmalarda 300 bin çocuk asker savaşıyor.

41- İngiltere’de 2001 seçimlerinde 26 milyon kişi, Pop Idol’un ilk sezonunda 32 milyon kişi oy kullandı.

42- ABD, pornografiye yılda 10 milyar dolar harcıyor.

43- ABD, “haydut devlet” diye ilan ettiği 7 ülkeden 33 kat daha fazla askeri harcama yapıyor.

44- Dünyada 27 milyon köle var.

45- Amerikalılar çöpe saatte 2.5 milyon plastik şişe atıyor, yani her üç haftada bir Ay’a ulaşmaya yetecek uzunlukta şişe birikiyor.

46- Sıradan bir İngiliz, günde yaklaşık 300 defa kameraya yakalanıyor.

47- Her yıl 120 bin kadın veya genç kız, Batı Avrupa’ya satılıyor.

48- Yeni Zelanda’dan İngiltere’ye uçakla getirilen bir tane kivi, atmosfere kendi ağırlığının 5 katı sera gazı salıyor.

49- ABD’nin, BM’ye 1 milyar dolardan fazla borcu var.

50- Yoksul aile çocuklarının psikolojik sorun yaşama ihtimali, zengin aile çocuklarına göre 3 kat daha fazla.

internethaber.com

Beyniniz ne renk?

Beyninizin rengini biliyor muydunuz? Beyninizin rengi, kişiliğinizi ve mutluluğunuzu belirliyor.

Beyninizin hangi lobunun çalıştığı, kişiliğinizin, seçimlerinizin aynası oluyor. Beyin lobları inceleme, şirketlerin eleman seçiminde, eşlerin ileride mutlu olup olamayacaklarını anlamada, yönetici seçimlerinde ciddi olarak işe yarayan bir yöntem. Uzmanlar beyni dörde bölüyor ve hangi alanlarda başarılı olacağınızı söylüyor.

Kimimiz duygusalız, kimimiz de hiç beklenmedik zamanlarda aşırı tepkiler veriyoruz. Bazıları aşkı bile bir matematik problemi çözercesine formüle etmeye çalışıyor, bazıları hayatı organize ederken tam bir hayal aleminde yaşıyor. Söz konusu insan ve davranışları olduğunda, bir bütünlük sağlamak zor. İşte bu noktada, nörologlar ve kişisel gelişim uzmanlarının, insan beyinine ilişkin araştırmaları giriyor devreye.

Ned Herrmann beyni sağ ön ve arka lob ile sol ön ve ar-

ka lob olarak beyni kesitlere ayırdı. Beynimizin baskın olan lobu, meslek planlama, evlilik terapilerinde eşler arasında uyumu arama, meslek belirleme, departman oluşturma, üniversite sınavı, iletişim kurma, satışta ikna edebilme, yaşamda etkili ve sağlıklı sonuca gidebilmek açısından önemliydi. Ned Herrman bu test sonucunda, ağırlıklı çalışan beyin loblarına da yine psikolojinin renklere getirdiği açıklamalara göre isim vermiş. Psikolojide mavi, analitik ve sorgulayandır, yeşil sağlığı, garantiyi temsil eder, kırmızı, duyguyu ve ihtirası, sarı ise rahatlatıcıdır ve özgürlüğü temsil eder. O nedendir ki terapi odalarının çoğu sarıya boyanır...

Beynin çalışma sistemini belirleyen etkenler

İnsan beyinde hangi lobun etkin olacağı yüzde 30 oranında doğuştan belirleniyor. Yüzde 70’ini ise sonradan, bizi ailemizin yetiştirmesine göre geliştiriyoruz. Genelde anne ve babamızın baskın lobu neyse, biz de onu geliştiriyoruz. Sonra anaokulu dönemine kadar hayatımızda önemli olan birçok şeyi öğreniyoruz. Bu süreç 7 yaşına kadar tamamlanıyor. Kiminle evlenirsek mutlu oluruz, kiminle aynı departmanda uyumlu çalışabiliriz? Bu soruların cevabını lobların baskınlığı veriyor. Beynimizde hangi lobun baskın çalıştığını bilirsek, karşımızdakiyle ona göre iletişimde bulunabiliriz.

‘Herrmann Brain Test’ ile belirlenen sonuçlarla, insan beyininin hangi lobunun baskın çalıştığı ortaya çıkıyor ve buna göre de insanların kişilik özellikleri şöyle bir seyir izliyor:

Mavi loblu insanlar: Maviler, beyninin sol ön lobu çok iyi çalışanlar arasından çıkar. Analitik olurlar, her şeyi mantık çerçevesinde değerlendirirler. Yaşamı, aşkı, sevgiyi formüle etmeye çabalarlar. Bir insanın beyininin çalışması, sadece mavide kalıyorsa, onlardan teknik adamlar çıkar.

Maviler sadece mavide kaldıklarında, a-sosyal insanlar olurlar. Onların dış görünüşlerine bakınca, kılık kıyafetleri gündem dışıdır, arabaları eskidir. Onlar için sonuçlara gitmek önemlidir. Rakamlardan çok iyi anladıkları için, rakamsal problemleri olağanüstü hızlı ve başarılı bir şekilde çözerler. Birçok mühendis hep mavilerden çıkar, onlar sınıflardaki en iyi matematik öğrencilerdir. Adrenalin için sarı lobu ağır basanlarla evlenirler. Maviler genelde iş dünyasındaki erkeklerdir. Kadınlar arasından daha az sayıda mavi çıkar. Çok başarılı projeleri olan insanlar olmalarına rağmen, her şeyi formüle ettikleri için, ilişkiyi de formüle ederler ve onlardan iyi yönetici değil, iyi sistem adamı olur. Aşkı bile

matematiksel olarak değerlendirip, hayatı basamaklara bölerler.

Yeşil loblu insanlar: Beyninin sol altını kullananlar ise yeşiller. Bir insanda bu bölge çok gelişmişse, çok küçük yaşlarda bile her şeyi kategorize ederler. Oyuncaklarını bile renklerine göre ayırırlar. Çok güzel plan, organizasyon yaparlar. Detaycıdırlar, ödevlerini aksatmazlar, öğretmenlerinin en çalışkanları onlardır. Yeşiller, başarıya gitmede çok iyidir. Zamanla yarışma, teknolojiyi iyi kullanma, plan yapma onlar için kolaydır. Yeşiller söz odaklıdır. Yeşil, hayatını planlar ve bunu değiştirmez, garantidir. Önümüzdeki yıl ne yapacağını biliyordur. Deprem çantasını arabalarında ve baş uçlarında bulunduranlar yine onlardır. Tatile gideceklerse 7-8 ayı yerden fiyat alırlar, yaşam sigortası yaptırırlar. Kesinlikle risk almaya sevmeyizler, çünkü onların en nefret ettikleri şey problemdir. Problem sevmedikleri için de muhaliflerdir. Problem istemedikleri için detaya girerler. Riskten hoşlanmadıkları için karar verme sürecinde yavaş davranırlar, o nedenle kariyerlerinde gecikirler. Yeşillerden iyi hukukçular, siyasetçiler, satış pazarlamacıları, ekonomistler, doktorlar çıkar.

Kırmızı loblu insanlar: Beyninin sağ altı çalışanlar kırmızı lobludur. Davranışları düşünsel değil, duygusaldır. Kadınların çoğu beyinlerinin sağ tarafını kullanır. Bir de duyguları man-

tık kısmına geçirip değerlendirilmeden beyin sağ tarafına alıyoruz. Mesela böyle bir yapıya sahip olan bayan yöneticiyse, karşısındaki güzel bir kadına iş vermiyor, çünkü kıskanıyor, kendine rakip görüyor. Kırmızılar duygusal ve iyi hitabetçiler, iyi arkadaşlık yaparlar, takım ruhları vardır. Meslek olarak halkla ilişkiler, sunuculuk yapabilirler, iyi psikologlar ve eğitimciler de kırmızılardan çıkar.”

Sarı loblu insanlar: Beyninin sağ üstü çalışan insanlar. Sarı lob yaratıcı zekâyı simgeliyor. Yaratıcı lobu ağır basanlar, toplumun genelinin duygusu, düşünce ve davranışının ötesinde hayatı algılayan, verileri yorumlayan insanlar. Sarılar farklı tasarımları, yaratıcılıkları olan insanlar. Onların davranışları, düşünceleri farklı olduğu için duygularını farklı yaşıyorlar. Sarılar risk alırlar. Hayal kurarlar, yaratıcıdırlar, problem çözerler ve ilişkilerde problem çözücü olurlar. İlişkilere yatırım yaparlar.

kenthaber.com

newaya §in

2007 yılının 1 Eylül'ünde dünyanın bir çok yerinde hala yaşanmakta olan çatışmalar, savaşlar ve terör insanlığın geleceğini tehdit etmeye devam ediyor, insanın en temel evrensel hakkı olan "yaşama hakkı" nı elinden alıyor. Küresel eşitsizliğin yarattığı yoksulluk, yoksulluğun getirdiği açlık, açlığa eklenen savaş ve çatışmalar olağan bir duruma geldi. İnsanlığın bütün değerleri ve kazanımları bütün dünyanın gözleri önünde, ayaklar altına alınmaya devam ediyor.

Şiddet ve baskı politikalarında ısrar edenler, çok kimlikli, çok kültürlü bir toplumsal modeli dışlayarak barışın kalıcı hale getirilmesinden kaçınanlar, iç ve dış politikada gerilim yaratmaktan medet umanlar, hak arama mücadelesini anti-demokratik olarak görenler barışın önündeki en büyük engeller olmaya devam ediyor. Barışın adı var, kendisi yoktur.

Barış ve kardeşlik günü arifesinde hiç bir canlı türünün kendi türüne karşı cesaret bile edemediği hunharca saldırıyı gözlerini kırpmadan yapan insanoglu oldu. Bölgeyi Kürtlerden arındırma niyetiyle Yezidi halkımıza yönelik akıllara durgunluk veren vahşice saldırıyı ve Kürdistan'da uzanan barış elini tutmayan zihniyeti kınıyoruz.

2007 Eylül'ünde geçen yıldan başlayarak KCK'nin ilan ettiği ateşkesle birlikte hemen hemen 1. yılına giren barış girişimlerine TC Devletinin verdiği karşılığı, Türkiye Demokratik Kadın Hareketinin barışı inşa etme çabalarındaki rolünü panorama biçiminde sizlere sunmak istedik. Yine önemli bir gelişme olarak 50 kadınla yeni bir döneme giren TBMM'de kadının meclisteki bu temsil oranıyla ne gibi farklılıklar yaratabileceği, kadın sorunlarıyla ilgili anayasal düzeyde taleplerin neler olabileceği ve Türkiye'deki kadının toplumsal konumlanışında ne tür değişiklikler yapılabileceği sorularına yanıt bulmaya çalıştık. Ay içerisinde yaşanan diğer gelişmeleri de gazetenin haber sayfalarından takip edeceğinizi umuyoruz.

Toplumun en köklü ve en eski çelişkilerinden biri olan cinsiyetçiliği tarihsel gelişim seyri içerisinde değerlendiren, toplumların biçimlenmesinde oynadığı rolü ve bunun nelere yol açtığını irdeleyen dökümanımıza 6. sayfada yer ayırdık. Genç Kuşak sayfasında ise "Ben kimim" sorusu akabinde girdikleri arayışları ve bunların sonuçlarını, bu konuda ailelere düşen görevleri konu edindik. Her ailenin faydalanabileceği bilgileri bu yazıda bulabileceğini düşünüyoruz.

Türkiye ve Kürdistan'ın dört bir yanındaki çocukların ailelerinin geçimlerine katkıda bulunmak için verdikleri yaşam mücadelesini gözler önüne seren yazımız ise 10. sayfanın konusunu oluşturuyor.

Bu ayki kültür sayfalarımızın konusu Dersim. Şair-yazar Fatma Savcı şiir tadındaki üslubuyla 7. Munzur Kültür ve Doğa Festivali izlenimlerini aktardı okuyucularına. İzlenimlerini sunarken Dersim güzelliklerinin yanında iğne ucuyla olumsuzlukları da dokunmadan geçmediği bu yazıyı beğeniyle okuyacaksınız. Ayrıyeten Dersimlilere esir düşen bir Rus askerine aşık olan Dersimli kadın İsm'e'nin dramını, acılarıyla yaşlanmış iki bilgenin geleceğe ışık tutan sohbetlerini, 'Göçebe Ruhlar' adlı kitapla okuyucularımızın beğenisine sunuyoruz.

27 Eylül Dünya Turizm Günü vesilesiyle Kürdistan'daki turizmi, her zaman güncelliğini koruyan sağlık gelişmelerini, Tavge Emek'in dilinden şiirimsi yaşamları takip edebilirsiniz.

Bir ayı daha sizlere özetlemeye çalıştık, oysa yaşamın kendisi özetlenemeyecek kadar derin. Yaşamımızda ne kadar acılar, sevinçler, şiddetler, mücadeleler, yengi ve yenilgiler yaşansa da insanlığın yüreği barış için atıyor. Barış için atan kalplerin çoğalması ve elele vermesi dileğiyle Dünya Barış Gününüzü kutluyoruz.

Ateşkes Panoraması ve 1 Eylül

Acaba bu ateşkes de diğer ateşkesler gibi sonuç almadan mı son bulacak? Bu ateşkes de iç politik hesaplara alet edilerek, 1999 yılındaki ateşkes gibi heba mı edilecek?

Savaş ve yıkımla anılan 20. yüzyılın ardından 21. yüzyıl, halkların, kadınların ve çocukların barış ve demokrasi arayışlarının yoğunlaştığı bir yüzyıl oldu. Çıkar savaşları nedeniyle bu arayış hala bir özlüm olmaktan öteye gidemedi.

Ortadoğu ve özde Kürdistan'da savaşın ve yıkımın yaşanmadığı tek bir gün olmadı. Neredeyse her gün yanı başımızda parçalanmış insan cesetleriyle harabeye çevrilmiş kent, köy manzaralarıyla göz açar, nefes alıp verir hale geldik. Yaşanan bu insanlık trajedisi karşısında KCK Önderliği, dokuz yıldır tutulduğu İmralı'da, tek kişilik tecrit koşullarında demokratik konfederalizm projesiyle savaş ve yıkımın önüne geçebilmek için dünya barışına yol açabilecek bir proje sundu. Ancak, bu barış çabalarına rağmen, TC, Türkiye ve Kürdistan halkının, en önemlisi de savaşlarda yüreği yanan anaların özlemi olan barış projesine karşı, her geçen gün yeni tecrit ve imha politikalarını derinleştirmekte ısrar etti.

2007 1 Eylül'ünü karşılarken Dünya Barış Günü vesilesiyle Kürt Özgürlük Mücadelesinin barış arayışlarını konu edinen bir panoramayı gözler önüne sermek istedik:

KCK, bazı uluslararası güçlerin, demokratik kurumların ve Öcalan'ın da yaptığı son barış çağrılarını çerçevesinde, yeni bir adım atma kararı aldıklarını duyurdu. Daha önce kalıcı barışın sağlanması için yapılan ateşkeslerin, atılan adımların sonuçsuz bırakılmasına rağmen 6 maddelik bir deklarasyon yayınladı. "Türk devleti diyalog ve çözüm iradesini ortaya koyacak bir beyanda bulunmalı, saldırılar durdurularak, Önderliğimiz üzerindeki ağır tecrit koşullarına son verilmelidir" diyen KCK, Kürt kimliğinin tanınması ve Türkiyelilik üst kimliği çatısı altında tüm kimliklerin anayasal güvenceye kavuşturulması, Kürt dili ve kültürü önündeki engellerin kaldırılması, anadilde eğitim hakkının tanınması ve Kürdistan bölgesinde Türkçe'nin yanında Kürtçe'nin ikinci resmi dil olarak kabul edilmesi, bunun yanında diğer azınlıkların kültürel haklarına saygı gösterilmesi; düşünce, inanç ve ifade özgürlüğü temelinde serbest siyaset ve örgütlenme hakkının tanınması, anayasa ve yasalarda başta cins ayrımcılığı olmak üzere, tüm toplumsal eşitsizliklerin kaldırılması; bir toplumsal uzlaşma projesiyle iki toplumun karşılıklı birbirini affedererek barış ve özgür birliği tesis

etmesi amacıyla, PKK Önderliği dahil tüm siyasi tutukluların serbest bırakılması, siyasi ve toplumsal yaşama katılımlarının engellenmemesi, özel savaş amacıyla Kürdistan'da bulunan güçlerin çekilmesi, köy koruculuğu sisteminin lağvedilmesi ve köylülerin köyllerine geri dönüşü için sosyal ve ekonomik projelerin geliştirilmesi ve belirtilen bu maddelerin gerçekleşmesine paralel olarak gerillanın her iki tarafın belirleyeceği bir takvim dahilinde, kademeli olarak silahlarını bırakıp yasal demokratik toplumsal yaşama katılım sürecinin başlatılması" biçiminde şartlarını deklare etti. Daha sonra gelen yoğun talepler üzerine ateşkes koşullarını değerlendirdi ve 1 Ekim'den geçerli olmak üzere Cumhurbaşkanlığı seçimlerine kadarki süreci kapsayan bir süreci ateşkes olarak ilan etti ve gelişmeler doğrultusunda bir tutuma gideceğini beyan etti.

Ateşkes, iç ve dış kamuoyunda ciddi bir yankı buldu. KCK'nin barış ve diyalogu esas alan politikası, iç ve dış kamuoyu tarafından daha iyi görülmeye başlandı. TC hükümeti ve bazı parti gruplarınc da yumuşak mesajlar verildi ancak askeri kanat, askeri çözüm dışındaki bütün seçeneklerin kapalı tutulması gerektiği yönünde bir tutum belirleyince, bundan sonra izlenecek olan yol haritasının ne olduğu da belirlenmiş oldu.

1 Eylül Dünya Barış Günü'nde kitleler savaşa karşı yürüdüler, barış istediler. Barış Anneleri, PKK'nin 1 Ekim 2006 tarihinde ilan ettiği ateşkes cevap verilmesi için barışı simgeleyen beyaz tülbenler tatarak oturma eylemi yaptılar, çok farklı siyasi anlayıştan, farklı örgütlerden, farklı etnik kökene sahip kadınlar her yerde Barış Çadırları kurdular.

Ancak 1 Eylül'de Dersim'de başlayan ve ardı arkası kesilmeyen operasyonlar gündemden hiç düşmedi. Diyarbakır, Erzurum, Yüksekova gibi yerlerde ateşkesi provoke amaçlı TİT imzalı patlamalar gerçekleştirildi. İrkçi ve faşizan söylemler sonucunda linç kültürü yayılmaya çalışıldı, toplumda bir anti-Kürt dalgası geliştirilmeye çalışıldı. Türkiye, ABD ve Irak arasında oluşturulan PKK koordinatörlüğü PKK'ye karşı ortak hareket tarzını netleştirmeyi hedefledi. Ancak ne çözüm, ne de imha konusunda bir yol haritası belirlemedi.

Ateşkes talep eden kesimler kendi platformlarında AB çerçevesinde ya da AP'de tartışma düzeyinde bazı yaklaşımlar gösterdiler. Ama bir inisiyatif ve güç olma konumu söz konusu olmadı.

Uzun süredir hazırlıkları devam eden ve Türkiye'deki ileri gelen aydın kesimlerin düzenlediği "Türkiye Barışını Arıyor" adlı konferansta demokratik alanı genişletecek çoklu çözüm projeleri önerildi. KCK, aydınların bu girişimini önemsendi ve Kürt tarafı olarak konferans sonuçlarına olumlu yaklaşacaklarını, üzerlerine düşen sorumlulukların gereğini yerine getirmeyi esas alacaklarını resmen vurguladı. Türk Hükümeti ise bir yanıt veremeyerek kendi aydınlarını bile kale almadığını gösterdi.

Bununla da kalınmadı, en amansız koşullarda tecrit altında tutulan KCK Önderliğinin demokratik çözüm yönündeki çabalarını bir barış ve demokratikleşme zemini yapacağı yerde, kendisini zehirleyerek, halkların boğazlaşmasını yaratmak gibi çok tehlikeli bir yolu denedi. Güney Kürdistan sınırları üzerinde konuşlandırdıkları yüz binlerce askerle, sınır ötesi operasyon ve Kerkük'e müdahale beyanları ile, kuzey ve güneye birlikte tüm Kürt halkını tehdit etti. Zaten Kürt-Ezidi topluluğuna yönelik akıllara durgunluk veren hunharca saldırı da bu adımlar sonucu gelişti.

Newrozla birlikte Öcalan'ın sistematik olarak zehirlenmesine karşı tepkiler arttı. Bu amaçla Strassbourg'da süresiz ve dönüşümsüz olarak açlık grevi başlatıldı. Öcalan'ın sağlık analizlerinin yapılması, bulunduğu hücrenin fiziksel ve kimyasal analizinin yapılması için bağımsız ve sivil bir sağlık heyetinin İmralı'ya gönderilmesini içeren taleplere dünyanın dört bir yanında yaşayan Kürtlerden yoğun destek verildi, açlık grevi eylemlilikleri geliştirildi. Ardından Öcalan'ın "yaşayarak dirensinler, sağlıklarını tehlikeye atmalarını tasvip etmiyorum" diye ısrar etmesine uyarak açlık grevi 39. gününde sona erdirildi.

Aynı zamanda "Sayın Öcalan'ı Kürdistan'da bir siyasi irade olarak görüyor ve kabul ediyorum" referandumuna, egemen devletlerin tüm baskı ve yıldırma çabalarına rağmen, 3.500.000 fazla insanın imzasını koyarak katılmaya, operasyonlara, tecride, hücre cezalarına, yalnızlaştırmaya verilmiş bir cevap oldu. Ancak Türkiye Hükümeti ateşkes ilanına sessiz kaldı, Türk ordusu imha operasyonlarını sürdürdü.

KCK'nin "Türkiye'nin son şansı olarak" tanımladığı bu adım, Mayıs ayından beridir bir türlü çözümlenemeyen cumhurbaşkanlığı seçimlerine kilitlenmiş durumdaydı.

Mevcut politikanın sürmesi halinde iki halkın birlikte yaşamalarının olanakları ortadan kalkacağına sinyalleri veriliyor. Nitekim süreç giderek bu yöne doğru evriliyor.

Kürt Özgürlük Hareketi'nin 1993,1995, 1998 ve 1999 yıllarında ilan ettiği tek taraflı ateşlerin hiçbir kalıcı bir barışa dönüşmedi. Türkiye diğer tek taraflı ateşkes ilanlarını olduğu gibi bu adımı da zaafiyet olarak yorumladı. Türk devleti gelen barış çağrılarını provokasyon ve komplolarla cevap verdi. Acaba bu ateşkes de diğer ateşkesler gibi sonuç almadan mı son bulacak? Bu ateşkes de iç politik hesaplara alet edilerek, 1999 yılındaki ateşkes gibi heba mı edilecek?

Yeni 1 Eylül'ü karşılarken 20 yıllık çatışmalı sürecin yaralarının sarılması bekleniyor. Barış herkesin ortak noktası olmadıkça, bu biraz uzak görünüyor. Nitekim ateşkes, sürekli artan operasyonlarla daha 2007 yılı başından itibaren uygulanamaz duruma gelmiştir. Ateşkes isteyen kesimler de ateşkesin kalıcılaşması için en ufak bir çabaya girmemişlerdir. Emeklerin boşa gitmemesi için daha kararlı girişimler gerekiyor.

Kadına dair

Siyaset Arenasında Bir Özne Olmak

Kadının özgürlük mücadelesinin politik tutumu neden anti-militarizm, anti-milliyetçilik ve anti-dincilik olmalı? Kadınlar neden barışı savunmalılar?

Militarizm, milliyetçilik ve dincilik erkek egemen sistemin üzerinde kendini örgütlediği en önemli ayaklar durumundadır. Veya tersten okursak, erkek egemen sistemin yarattığı gerçeklerdir. Dolayısıyla kadın özgürlük mücadelesi, sistemin bu temel ideolojik ve politik dayanaklarına karşı radikal bir tutumun sahibi olmalı.

Militarizm, ataerkil şiddetin en yalın ve doğrudan toplumsal uygulama biçimidir. Ve genelde millet, vatan veya din adına yapılır. Şiddeti kutsayıp güçlendirmesinin yanı sıra, tek tip insan, ötekine tahammülsüzlük, hoşgörüsüzlük, tam itaat gibi özelliklerin toplumda yaygınlaşmasını hedefler.

Toplumu militarist tarzda şekillendirme sürecinin en ağır sonuçları ise kadın üzerinde ortaya çıkar. Zaten toplumun en altına itilen kadın, militarist politikalar sonucu toplumsal baskı arttıkça ve kurumlaştıkça daha da dibe düşürülecektir.

Dolayısıyla erkek egemen sisteme ait olan bu olgularla ve özellikle de militarizmle mücadele etmeyen bir kadın özgürlük hareketi, bu sistemin 'vitri'ni olmanın ötesine geçemez. Kadın özgürlük hareketlerinin ve tabii ki tüm kadınların milliyetçilik ve militarizmin gölgesinde, sahte dinciliğin kuşatması altında, savaş ve şiddetin ortasında yaşama ya "hayır" demesi gerekli.

Bugünkü demokrasinin temeli olarak ele alınan Eski Atina'nın politika kültürü kadını dışladı, kötüledi. Bu kültür, sadece kadını ikincil bir konuma getirmekle kalmadığı gibi, mitolojisinde bile kadını 'ih-tiraslı, kaos ve düzensizlik yaratan' olarak tanımladı.

Cinsiyetçiliğe dayanan günümüzün Batı demokrasisi de dahil birçok uygulama biçimlerini şekillendiren ve erkek egemen sistemin bir ürünü olan bu kültür karşısında tarih boyunca kadınlar uzun yıllar mücadele verdi. Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi için direnen kadınların mücadelesi bile şiddetle bastırılmaya çalışıldı.

Kadınlara oy kullanma hakkı ilk defa 1893 yılında Yeni Zelanda'da verildi. ABD, Kanada, İngiltere ve diğer Avrupa ülkelerinde ise kadınlara II. Dünya Savaşı sonrasında bu hak tanındı. Türkiye'de ise 1934'te kadınlar seçme ve seçilme hakkı kazandılar.

Bugün son seçimlerde kadın temsil oranında artış yaşanmasına rağmen, hala Türkiye'de DTP dışında neredeyse tüm partilerin kadınlar için bir şey vaat etmediklerini görüyoruz. Bu partiler ya 'daha iyi nesillerin yetişmesi' ya da 'daha modern bir Türkiye imajı' için kadın sorununun çözülmesi gerektiğini savunuyor. Fakat kadınlara uygulanan baskı ve şiddete, töre cinayetlerine, kadının yaşadığı yoksulluğa, ev içi emeğin sömürüsüne, ekonomik alanda cinsiyet temelli ayrımcılığa, kadında okuma-yazma oranının düşüklüğüne dair çözümler çok yetersiz. Yani Türkiye'de cinsiyet eşitliğini giderme konusunda halen bir belirsizlik yaşanmakta. AKP'nin anayasada kadına yönelik olarak yaptığı bazı olumlu değişiklikler ise Avrupa Birliği'nin gözünü boyama amacından öteye gitmemektedir.

Kadınların karar mekanizmaları içerisinde yer alması ve çokça istismar edildikleri siyaset arenasında bir özne olarak varolmaları önemli bir değere sahiptir. Fakat önemli olan siyasette kadın bakış açısıyla, kadın rengiyle ve kadının diliyle yer almaktır. Önemli olan kadının tabana dayalı demokrasiyi bir ideal olarak kabul etmesi ve bu tür bir demokrasinin inşası için çalışmasıdır. Kadınların, bu demokrasinin anlayışını oluşturacak özgün kurum ve örgütlülükleri geliştirmesi, bu yolla kadından başlayarak toplumun tüm kesimlerini canlandırması hayati önemdedir.

Türkiye Siyasetinde Değişik Renkler

Kadın örgütlü oldukça bir değişim gücüdür, örgütsüz kadın çok etkili olamaz.

Türkiye meclisi bu yıl oldukça renkli bir beşenle göreve başlıyor. En önemlisi de kadın vekillerin temsilini arttırmaması oldu. Kadınların bundan sonra siyasette neler yapabileceği konusundaki sorularımızı KJB Yürütme Konseyi Üyesi Çiğdem Doğu yanıtladı.

• Bu yılki Türkiye seçimlerinde mecliste 50 kadın temsil buldu. Türkiye'de nasıl bir değişim oldu da mecliste kadının temsil gücünde böyle bir artış yaşandı?

Bu gelişimi kadın mücadelesinin gelişim seyri ile birlikte ele almak gerekir. Türkiye'de ilk defa kadınlar bu denli fazla kendilerini aday olarak gösterdiler, belki her aday milletvekili olarak meclise girmedi, ancak girişim oldukça yoğundu. Olması gerekeni esas aldığımızda, çok geri bir sayıyı ifade ediyor, ancak Türkiye tarihine ve ortalamasına vurduğumuzda bunu bir gelişme olarak görmek durumundayız. Bunu bir lütuf ya da erkek politikacıların kadınların siyasette önünü açma yaklaşımı olarak değerlendirmek, çok yüzeysel ve kadın emeğini-mücadelesini inkar eden bir yaklaşım olur.

Türkiye'de yürütülen kadın mücadelesinin bir tarihi var, yine hareket olarak bizim yürüttüğümüz kadın özgürlük mücadelesinin direkt ya da dolaylı çok önemli etkileri var. Özellikle '90'lar sonrası ivme kazanan kadın mücadelesi, temel haklarını yaşamın her alanında savunmaya, geliştirmeye çalıştı. Yine gerilla kadının etkisi, şehirlerde değişik biçimlerde yansımaları buldu. Bir yandan dostça etkilenmeler, diğer yandan devletin boşa çıkarmak açısından kadın sorununa el atışı, kadın özgürlük hareketini boşa çıkarmak üzere tersinden adımlar atışı sorunu daha fazla gündeme getirir iken, kadınların mücadelesini daha da yoğunlaştırdı. Zamanla oluşan bu mücadele birikimi, siyasal arena açısından da bir iddiayı, katılım ve mevcut olanı değiştirme kararlılığını geliştirdi. Tabii buna bir de artık denene denene bıktıran klasik erkek politikacılığının olumsuz yansımalarının, alternatif kadın politikacılığın yönelişini de eklemek gerekir. Türkiye'de yaşayan değişik kesimlerin halk kimlik sorunlarından tatalım da, yoksulluk, eşitsizlik, düşünce özgürlüğü, baskı-ışkence, savaş, fuhuş, uyuşturucu ve daha nice soruna doğru dürüst bir çözüm üretilmedi. Dolayısıyla kadınlar kendilerini bu konularda çözümü oluşturmak adına haklı olarak aday gösterdiler ve Türkiye'de şimdiye kadar olmadığı kadar tercih edilen, seçilen oldular. Yani kadın milletvekillerini tercihte, kadını klasik erkek politikacılığın karşı bir alternatif olarak görmeyi tespit etmemiz lazım. Elbette bu tespit, kadın milletvekillerine daha büyük ve anlamlı sorumluluklar yükler.

• Kadınların meclisteki temsil düzeyi Türkiye siyasetine ne türden yenilikler getirebilir?

Türkiye siyasetinin yenilenmesi sorunu, çok ciddi, çok yönlü ve di- rayetli bir mücadeleyi gerektirmektedir. Eğer temel sorunlar karşısında klasik devleti, egemenliği, hiyerarşiyi aşan yaklaşımların sahibi olurlarsa, o zaman gerçekten bir yenilik ve değişim gücü olabilirler. Eğer şimdiye kadar yürütülen bir siyaset biçimini ortaya koyar, alternatif kadın siyasetçiliğini geliştirmezlerse, o zaman zaten kadın veya erkek olmalarının bir farkı yoktur. Erkek siyasetçiliğini kadın adına yürüttükleri anlamına gelir. Bu nedenle niteliksel anlamda farkını ortaya koyacak bir katılım, etkileme ve değiştirme gücü olmak gerekiyor.

En temel sorunları görmezden gelen, genelin akışına kendisini kaptırmış, bir irade haline gelemeyen bir kadın duruşunun, meclise ve Türkiye siyasetine bir hayrı olmayacaktır. Bir kere milliyetçiliğe, cinsiyetçiliğe, dinciliğe ve bilimciliğe karşı cephe almak durumundadırlar.

• Aynı partileri temsil ediyor olsalar da kadın olmalarından ileri gelen ortaklaşma zeminleri olabilir mi?

Ortaklaşma da değil, her kadın bu erkekçi egemen sistem karşısında aynı yerde duruyordur. Sistem kadınları birbirinden uzaklaştırmış, koparmış, hatta karşı karşıya düşürmüştür, ancak özünde tüm kadınlar egemenlikçi sistem karşısında aynı yerdedir. Çeşitli farklılıkların var olması, bu gerçeği değiştirmez. Bu nedenle kadın milletvekillerinin hangi partiden olursa olsun, farklılıklarına anlam vererek, saygı göstererek ancak kadın boyutundaki, ortaklaşmanın da ötesinde ayrılan sorunlar karşısında birlikte hareket etmeleri, çözümler-projeler üretmeleri ve her birinin kendi partisinde bunun amansız mücadelesini vermeleri çok önemlidir. Meclis içindeki kadın milletvekillerinin birlikteliği, bir nevi meclis içinde meclis oluşturma gibi olabilmelidir. Bu resmi bir prosedür gibi işlemez ancak öyle bir örgütlülük oluşmalı ki kadın iradesini temsil etmede bir kadın meclisi gibi olabilir. Bunun dünyada bazı örnekleri vardır ve toplumdaki kadının yaşadığı sorunlara bazı çözümler üretmede sonuç alıcı da olmaktadır. Kadınlar meclis içinde bir birlik yaratabilirlerse, bir çok kararın gelişim ve sonuç aşamasına çok etkili bir biçimde katılabilir, giderek politik bir muhatap haline gelebilirler. Kadın örgütlü

oldukça bir değişim gücüdür, örgütsüz kadın çok etkili olamaz. Kadın yüreği kadın düşüncesiyle de bütünleşerek ve yine örgütlülüğünü sağlayarak, bu can alıcı sorunları can almaz hale getirebilir ve yavaşını, siyaseti daha demokratikleştirip güzelleştirebilir.

• Sizce kadın vekiller Türkiye'nin kadın sorununa dönük etkili bir mücadele verebilirler mi?

Verebilirler. Bu, tamamen gerçek bir demokrat, gerçek bir yurtsever, doğa sever, insan sever ve kadın sever olmayla, yine böyle güçlü bir sevgiyle duyarlı kesimleri kapsayabilecek bir örgütlülük bilincini ve hareketini geliştirmeye bağlantılıdır. Her şeyden önce demokratik değerlere yönelik gelişen güvensizliği aşmak ve bununla birlikte parça parça olmuş demokrat-sol kesimleri gökkuşağı renginde birleştirebilmek gerekir. Kadınlar bu konuda kesinlikle öncüdürler. Solun gelişimi de kadın renginin katılımına, kadınca siyasetle doğrudan bağlantılıdır. Buradan yola çıkarak değerlendirdiğimizde, kadınların belirttiğiniz konular dahilinde etkili mücadele edebileceğine inanıyorum. Yeter ki bu konuda büyük iddiaların, yoğunlaşmaların, çabaların ve ısrarın sahibi olunsun. Eksik olan budur. Hem genel ülkenin sorunlarına ve hem de kadınların sorunlarına en samimi biçimde sahip çıkarak, çare oluşturarak yeni bir sol geliştirilebilir. Kadınlar dağınık sol güçlerini bir çatıda birleştirmede aktif rol oynayabilirler. Kadının doğası buna çok uygundur. İsyancı özü, özgürlük ideolojisi, bağımsız ruh ve örgütlü irade ile buluşması, halklar ve kadınlar açısından belirlenmiş kaderi değiştirecek etkinliğe sahiptir. Bu adım, egemenlikçi sistemin genlerini değiştirmek üzere atılmış bir adım niteliğindedir.

Kürt Göçmen Kadınların Yaşadığı Travmalar Araştırıldı

Göçü yaşayan Kürt kadınının, kendi köyünde, kendi topraklarında daha özgür, daha rahat yaşadığı, sürgünde ise daha fazla eve kapatıldığı, aile içi baskılara maruz kaldığı ortaya çıktı.

olarak bastırılma ve aile içi ayrımcılık olarak değerlendiriliyor. Ankette ortaya çıkan diğer önemli bir sonuç ise, kadınların yaşadıklarından dolayı etkilenmelerine

rağmen, yeterince yardım alma gibi durumlarının söz konusu olmadığı oldu. Özgün ihtiyaçlarda kadın ve Kürt olmakdan kaynaklı sorunların yaşandığına da vurgu yapılıyor. Özellikle göç mağduru olan kadınların tıbbi yardım alma imkanlarının daha da kısıtlı olduğu belirtiliyor.

Anket, psikolog ve psikiyatrist uzmanları tarafından uluslararası standartlara göre hazırlanmış. Ama en çarpıcı olaylar ise, 'yaşamda en çarpıcı etkileyen olay neydi' biçimindeki soruya, özellikle Kürdistan'da yaşanan savaşın etkileri ve bununla beraber de ataerkil toplumsal şiddetin daha fazla artış göstermesi. Göçü yaşayan Kürt kadınının kendi köyünde, kendi topraklarında daha özgür, daha rahat yaşadığı, sürgünde ise daha fazla eve kapatıldığı, aile içi baskılara maruz kaldığı ortaya çıktı. Araştırma raporu, savaş, aile içi şiddet ve Kürt kadını olmaktan dolayı baskı gördüğüne de dikkat çekiyor.

Avrupa'da sağlık hizmetleri kısıtlı

Ankette ortaya çıkan diğer bir sonucun ise, Avrupa ülkelerinden İngiltere ve İsveç'te diğer ülkelere göre daha iyi bir hizmetin bulunduğu. Fransa'da ise kadınlara sağlık hizmeti sınırlı, Almanya ve Hollanda'da var olan hizmet ise yetersiz olarak değerlendiriliyor. Sağlık hizmetlerinde en kötü şartlarda olan ise, hala iç göç koşullarında yaşayan Kürt kadınları. Ekonomik sorunların ise daha derin etkide bulunduğu da rapor dikkat çekiyor.

Araştırma rapor kitabında, siyasetçilere ve AB kurumlarına ise, Kürt göçmen kadınları için Avrupa veya iç göçten zarar gören Kürt kadınlarının öz örgütlenmelerinin desteklenmesi tavsiyesi yapılıyor. Özellikle Diyarbakır ve Van'da özgün kadın kurumlarının geliştirilmesinin de Kürt kadının yaşadığı sorunların üstesinden gelmesi için faydalı olacağı belirtiliyor.

Merkezi Hollanda'da bulunan Uluslararası Özgür Kadın Vakfı koordinatörlüğünde Kürt kadınlarının yaşadığı şiddet, şiddete bağlı travmalar sonrası stres bozuklukları konulu dev bir çalışma, Avrupa Birliği'nin (AB) kadın ve çocuğa yönelik şiddete karşı finanse ettiği DAPHNE II projesi çerçevesinde yapıldı.

Uluslararası Özgür Kadın Vakfı'nın koordinatörlüğünde gerçekleştirilen ankette 200'ün üzerinde soru soruldu. Kürt göçmen kadınların yaşadıkları travma olaylarının psikolojik etkileri üzerine yapılan ankette en çok dikkat çeken şey ise, Kürdistan'da var olan savaşın sonuçları ve aile içi şiddete maruz kalan kadınların yaşadığı travmaların eşit düzeyde seyretmesi.

Anket altı bölümden oluşuyor. Kürtçe ve İngilizce olarak basılan sonuç raporu kitabındaki anket soruları ise 6 bölüme ayrılmış. Bölümler, ankete katılanların biyografileri, yaşam üzerindeki etki birakarak stres gerekçelerinin derecelendirilmesi, genel sağlık anketi, depresyon, korku ve travma sonrası stres bozuklukları, yaşam üzerinde derin etki bırakan şok olaylar, sağlık hizmetlerinden yararlanma, sürgün edilmenin etkileri ve gidilen yeni topluma uyum ve namus sorunları ile onur ve namusun tarifi. Ankete Almanya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsveç ve Diyarbakır, Batman, Van ve İstanbul'dan 1127 Kürt göçmen kadını katıldı.

Stres yaşamı etkiliyor

Ankette çıkan sonuç ise Kürt kadınlarının şiddetten kaynaklı stres yaşamaları ve etkilenmeleri olarak belirleniyor. Göçmenliğin Kürt kadınları üzerindeki etkilerinin diğer göçmen gruplarla kıyaslandığında çok daha yüksek olduğuna da dikkat çekilen ankette, bunun nedenleri olarak ise, özellikle savaş ile zorla yerlerinden sürgün edilme, Kürt olmaktan kaynaklı

Araştırma projesine ilişkin gazetemize açıklamada bulunan Uluslararası Özgür Kadın Vakfı Proje Koordinatörü Ann-Kristin Kowarsch Kürt kadınlarının örgütlenmesinde, kurumsallaşmasında nasıl bilimsel bir alt yapı oturtulabileceği, çalışmalara kadınların ihtiyaçlarına göre yön vermek amacıyla böylesi bir çalışmayı başlattıklarını söyledi. Bu konuda öz örgütlenmede profesyonelleşmeyi yaratmak ve ortak çalışmayı geliştirmeyi hedeflediklerini de vurgulayan Kowarsch, "Farklı ülkelerde kazanılan tecrübelerin paylaşılması ve kadın dayanışmasını güçlendirmeyi hedefliyoruz. Bu veriler üzerine Kürt kadınlarının durumu ve taleplerine gerek yerel düzeyde, gerekse uluslararası düzeyde değişim yaratabilecek platformlara aktarabilmeyi amaçlıyoruz. Raporu farklı kurum ve uzmanlara sunarak, bazı projelerin hayata geçirilmesini istiyoruz" dedi.

Kowarsch, projeyi şiddete maruz kalan Kürt göçmen kadınlarının yaşadıklarını, sağlık sorunlarının daha iyi anlaşılması ve ona dönük çözümlerin geliştirilmesi amacıyla geliştirildiğini de belirtti.

Anket sonuçlarının yayınlandığı kitapta ayrıca, dört parçada Kürt kadınının tarihi ve bugünü, AB'ne göç eden Kürt kadınlarının durumu, Utrecht Üniversitesi'nin hazırladığı anket sonuçlarının değerlendirilmesi, 5 Kürt göçmen kadınının yaşam hikayesi, kendi anlatımları ile ankete katılan bir kadının görüşü, anket formu ve kaynaklar yer alıyor. Raporu almak isteyenler, Uluslararası Özgür Kadın Vakfına 7 Euro tutarındaki postalama miktarını şu hesap numarasına yatırmak suretiyle elde edebilirler: Hollanda Postbank N.V. 6218545

Kitap, Kürtçe'nin Kurmanci lehçesi ile İngilizce olarak hazırlandı. Ayrıca Fransızca, Almanca ve Türkçe basımı için de çalışmalar sürüyor.

Araştırma projesi; Utrecht Üniversitesi Klinik-Psikoloji Bölümü, Hollanda ve Kürt Bilgilendirme Merkezi, Fransa proje ortaklığında ve Roj Kadın Derneği, İngiltere, Göteburg Kürt Kadınlar Derneği, Bremen Uluslararası Kadın Girişimi, Berlin Destan Derneği ve Türkiye'den kadın kurumları, Göç-Der ile bireylerin katkısı ile gerçekleştirildi.

Devrim Aslan

Kadına dair

Vildan Dirik

Kadına Dair Ufak Bir Şey

Konu kadın olunca yazacak o kadar şey var ki!.. Hani farklı konular yazılsa bile tüm öyküler birbirine benziyor. Geçen yazımda anlattığım teyzeyi okuyanlar, herhalde buna benzer bir çok öykü hatırlamışlardır. Modası geçip de atmaya kıyamadığımız giysiler gibi bir kenarda tuttuğumuz yaşlılarımızın öykülerini dinlerken çoğumuz kendi yaşlılığımızı düşünür, ilerde çocuklarımızın dolaplarında unutulmuş giysiler bile olamayacağımızı biliriz.

Neyse niyetim içinizi karartmak değil, aslında bir başka dünyanın yaşlısının ağzından bizi bize dinletmek, biraz gülümsetip biraz düşündürmek istiyorum. Bu teyzemiz bir Yunanlı. Yaklaşık yetmiş yaşında ve bu arada kanserle mücadele ediyor. Anneanesi eskiden Yunanistan'a ait olan adalardan birinde Türklerle birlikte büyümüş, bu yüzden biraz Türkçe de biliyor. Yaptığımız yürüyüşlerin birinde anlattığı bir anısı vardı. Bu anısını anlatırken öyle ilginç tepkiler veriyordu ki, bunu sizlerle paylaşmak istedim. Teyzemizin Almanya'da tanıştığı, yaklaşık otuz yıldır da sürdürdüğü bir arkadaşlığı var. Bu arkadaşı İzmirli bir bayan. Onbeş yaşındayken evlendirilmiş birisiyle. O gün bu gündür de kendi deyimiyle parayla tanışmamış. Para yıllarca kocasının cebinde, kocası ölünce de oğullarının elinde olmuş. Ne zaman kocasından para istese aldığı tek cevap; 'her gün alışveriş yapıyorum, para mara yok' oluyormuş. Adam yıllarca her gün iki elinde iki torba eve geliyormuş, ama torbanın birinde her zaman tıka basa ekmek, diğerinde de soğan ve patates olurmış. Bu alışverişlerin içinde asla kadına alınmış özel bir şey bulunmamış. Bir gün durumları zora düşünce kısa süreli bir işe girmiş. Eline ilk kez geçen bu parayla ne yapacağını şaşırarak genç gelin, işten beraber çıktığı diğer kızların ısrarıyla İzmir'de açılan bir panayıra gitmiş. Orada gezerken gördüğü boncuklu bir kolyeyi öylesine beğenmiş ki dayanamayıp satın almış. Eve geldiğinde parayı ne yaptığını soran kaynanasına; "anne kızma bana, benim hiç böyle bir şeyim olmadı. Hata yaptım ama affedin", demiş. Hiç sesini çıkarmayan kaynana, oğlu gelince onu öyle kışkırtmış ki, genç damat odasına hızla yönelip ellerini bir panter pençesi gibi karısının boynundaki rengarenk boncuklu kolyeye uzatıp paramparça etmiş. Ardından da tekmeler ve tokatlar... Tek gerekçe kolyenin ondan izinsiz alınmasıymış. Yunanlı teyzem bu olayı anlatırken öylesine şaşıyordu ki ben de onun şaşmasına şaşıyordum. "Çok çekmiş çook..." diyordu. Ardından da ekliyordu; "bu kadın bir-iki kez terk etmiş kocasını. Her seferinde geri getirmişler".

Ben tanıdığımda onları adam hala iki poşetle eve geliyordu. Eve girip oturur oturmaz da, "Semiyeeee!.. Çay yap" diye bağırdı. Tam önünde duran boş çay bardağını bile "Semiyeec çayımı doldur" diye bağırarak doldurtuyordu.

Bir gün dayanamadım ve "ya sen ne eşek bir adamsın" deyiverdim. Kendimi tutamayıp bir kez daha, "sen çok eşek bir adamsın" dedim. Teyzem bunu öyle öfkeli anlatıyordu ki, ben günümüzde bunların beterleri olduğunu söyleyince bana inanılmaz gözlerle bakmasını hiç unutamıyorum. O şaşkın bakışlarla ancak şunları söyleyebilirdi: "Yok canım, şimdi böyle şeyler olmaz ki! "Yunanlı teyzem anısını anlatırken benim bu anıdan aklımda kalan, aklımda kalan demiyeyim, içimi yakan onbeş yaşındaki genç bir kızın parçalanmış kolyesi ve bu kolyeyle birlikte parçalanmış çocukluk düşleri ve gençlik hayalleri oldu. İşte tam durması gereken nokta burasıydı. Hayallerinin, özlemlerinin, sevinçlerinin elinden alındığı gün. Daha büyük eşekliklere izin vermemesi gereken, dur demesi gereken gündü bugün. Nelere katlandığımızı düşününce belki çok hafif gelebilir ama unutmayın, 'damlaya damlaya göl olur'.

Hayallerinize sahip çıkmanız dileğiyle.

Ergenlik Çılgılık Atma Dönemidir

Ergen gençler bu dönemlerinde bir şaşkınlık geçirirler ve sürekli olarak kendilerine 'Ben kimim?' sorusunu sorarlar. Yeni arayışlar peşindeki genç, yanlış gruplara ve kişilere yönelebilir. Anne-babaya çok iş düşüyor bu dönemde.

Ergenlik dönemi insan hayatının en sancılı dönemlerinden biri olarak kabul ediliyor. Çünkü gençler bu dönemde çevreleriyle kavga ve çatışma halindeyken en büyük kavgalarını ise kendileriyle yapıyorlar. En acımasız eleştirileri kendilerine yapıp, en ağır depresyonları bu dönemde geçiriyorlar.

paylaşmak, sır ortaklığı yapmak, bazı eşyalara sahip olmaktan hoşlanırlar. Koleksiyon yaparlar, dini konular konuşurlar, yıldızlarla uğraşırlar. Bazı gençler de suç işlemeyi, kurallara aykırı davranmayı amaç edinirler. Ergenlik döneminde işlenen suçlarda, gençlerin dörtte üçü suçu yalnız işlememiştir. Çete grupları marifeti ile işlenen suçlar çoğunluktadır. Çocuk

cektir. Gençte toplumun bağımsız bir üyesi kimliğinin oluşması ancak iç fırtınalar sonucu gelişir.

Nereye yönelmeliyim?

Ana-baba, genci zamanla değişik ve kendilerinden uzak bulur. İki taraf da bu durumda tedirgin olur. Gençler, psikolojik değişim süreci içindedirler. Kendini anlamak için soru sorarlar, hırçın ve tepkilidirler. Sorunlarını paylaşmaz, kendilerine saklarlar. Bazı gençler, ilgisiz kişilerle dostluk kurarlar, sonra da hayal kırıklığı yaşarlar. Birçok amaca birden yönelmenin karmaşası içinde saflık ve tecrübesizliğin çelişkilerini yaşamaktadır. Deneme yanılma yöntemi ile bir amaca yönelirler.

Bazı gençler bu dönemde anti-sosyal olurlar. Yıkıcı davranışlar sergilerler. Evden, okuldan kaçarlar, kavgalara katılırlar. Bazı araştırmacılar ergenlik dönemi için 'Normal bir şizofreni dönemi' deyimini kullanmaktadırlar.

Anne-baba üzüntüleri paylaşmalı

ERGENLİK, gencin davranış diliyle yaptığı bir yardım çağrısıdır. Büyüklükler bu mesajı almalıdır. Bu fırtınalı dönemi sağlıklı geçiren genç değerler sistemi kazanır. Doğru ile yanlış ayıran iç disiplin bu dönemde kazanılır. Vicdan ne yapması, ne yapmaması gerektiğini söyleyen zihinsel bir süreçtir.

hırsızlıklarının %89'unun grup halinde işlendiği bilinmektedir. Bu durum gençlerdeki aidiyet duygusu ile ilgilidir. Bir gruba ait olma, paylaşım içinde olma gençliğin psikolojik doğasında vardır. Gencin önünde olumlu, tatmin edici grup seçenekleri yoksa, sadece hoşuna giden gruba katılacaktır.

Hayata sorulan sorular

Yeterli benlik gelişmesi için çocukluk dönemlerinden beri yeterli iç denetim düzenekleri doğru-yanlış, faydalı-zararlı, iyi-kötü kavramlarının temeli atılmış olmalıdır. Neyin iyi neyin kötü olduğu öğretilmeyen bir genç, ergenlik döneminde şaşkınlık ve kimlik bunalımını daha şiddetli geliştirecektir.

Ben kimim?

Ana-baba gerekli ortamı hazırlamışsa kimlik karmaşası kolay aşılar. Eğer genç kendisini düşman bir dünya içinde eksik ve güçsüz buluyorsa ruh sağlığı bozulabilecek veya çetelere katılabilecektir.

Diğer bir tehlike de, bağımlılığı bağımsızlığa tercih etmesidir. Bir gencin kendini biçimlendirmesi yürek gerektirir. Vereceği kararın yaratacağı sonucu ve sorumluluğu üstlenme kararlılığını göstermek kolay değildir. Birçok genç bu durumda ana kuzusu olmayı tercih edebilir veya grup bağımlısı olarak kendisini güvende hissedebilir.

Yanlış yapmaktan onu koruyan bir bekçidir. Bekçinin olgunlaşması bu dönemde olur. Anne-babanın yuva sıcaklığını hissettirmesi, yol göstericiliği ve onu bunaltmadan yapılan denetleyiciliği gence yapılan en önemli ruhsal yardımdır. Azarlayan, hor gören, nasihatlerle onu düzeltmeye çalışan ebeveyn yerine onunla paylaşan, üzüntü ve sevinçlerini beraber yaşayan ebeveyn olunmalıdır.

Haber Merkezi

Gençlere dair

Haskar
Kırmızıgül

Bana "Heval!" Deyin Sadece

Galiba ben öfkelenirken yazı yazacak konular bulmakta zorlanmayacağım. Aslında "halk gerçeğimiz, toplumumuz budur" deyip geçebilirim de ama öyle yapmayacağım. Çünkü şunu çok iyi biliyorum; eğer günlük yaşantımız içinde alıştığımız kimi kelimeleri ve hitap biçimlerini 'halkın gerçeği' tanımlaması içine yerleştirirsek, toplumu değiştirme iddiasını da bir kenara bırakmamız gerekecek o zaman. Bu yüzden ilk etapta kulağa sadece bir saygıyı belirtmek için söyleniyormuş gibi gelen, ama altında yatan mantığı iyice didikleyince ortaya çıkan geriliği asla kabul etmiyorum.

Size göre bu kelimelerden, cümlelerden bazıları incir kabuğunu bile doldurmayabilir. Ama bana göre yılların katmerleştirerek birer alışkanlık haline getirdiği mantığın iyi niyet ve namus adına örtbas edilmesidir.

Mesela neden insan bir bayanla ilk tanıştığında ona 'yanlış gözle' bakmadığını ya da onların deyişleriyle namusuna göz dikmediğini belirtmek için 'yenge' diye hitap eder. Yani insanların bunu ifade etmesinin başka yolu yok mudur? Biz kadınlar neden erkeklere kötü gözle bakmadığımızı bu türden kelimelerle ifade etmeyi gerekli görmeyiz? Onları bir arkadaş, dost vs gibi gördüğümüzü belirtmek için neden 'enişte' demeyiz onlara? Ya da biz ilk tanıştığımız bir erkeğe 'enişte' diye hitap etsek tepkileri nasıl olur? Eee o zaman nedir ikide bir üstüne basa basa 'yenge' ya da 'bacım' diye hitap etmeler? Yani ben onların yengesi ya da bacısı olmasam o zaman bana istediği gözle bakabilir, öyle mi? Yani salt isim yetmiyor demek ki. İlla ki adımın yanında bir aidiyeti ifade eden bir ibare mi gerekiyor? Daha yenge olup olmadığını bilmeden adımlarını birilerine ait kılmakla namusumu ya da saygılığımı daha mı çok garanti altına almış oluyorlar? Üstelik saygılığımı bana benden başkasının vermesi mümkün değilken...

Bilmiyorum ya ben kelimeleri çok fazla didikliyorum, ya buluttan nem kapıyorum ya da bir üçüncü seçenek (ki bana göre en mantıklısı da bu). Hala adı bir başkasının yanında anıldığında güvenlikte hissedilen kadınlar olduktan kurtarmadık kendimizi. Ya da erkekler bizi ısrarla böyle anmak istiyor.

Bunu asla kabul etmiyorum ve bana böyle hitap edenleri her fırsatta uyarıyorum.

Sadece isim kendi kimliğimi korumaya yeter diye düşünüyorum. Saygılığımı da, kadınlığımı da namus olarak tanımlanan ne varsa onu da kendi adımla yaratacak kadar mücadele veriyorsam, emek harcıyorsam, düşünce üretiyorsam (kaldı ki bunları yapmasam bile yine de buna hakları yok) neden birileri bana hitap ederken bir başkasına ihtiyaç duyuyor. Neden birileri bana seslenirken erkeklerin himayesi altına giriveriyorum birdenbire. Oysa özgürlüğün de saygılığın da da bir başkasınca lütfedilen değerler olmadığını öğreneli çok zaman oldu.

Aslında daha didiklenecek çok şey var ama, bence sizler de bunun üzerine biraz düşünmelisiniz. Eğer size böyle seslendirildiğinde kendinizi güvende hissediyorsanız, erkek egemenliğinin sinsi gölgesinin farkında değilsenizdir bence. Adımızın başka bir tamamlayıcı olmaksızın bir şeyler ifade ettiğinin farkında olmalı ve bunu iyiyet adına bize aşılama çalışmaları zihniyeti de uyarmalıyız bence.

Bu yüzden yazıyorum bu yazıyı. Adımla yetinmeyip bana ilişkin saygılarını ve iyi niyetlerini pekiştirmek için 'yenge' ya da 'bacım' diye hitap etmek isteyen herkese, bir insanı sadece ismi ile anmanın da yeteceğini söylüyorum. Varsa bir saygıları onu da dünyanın en güzel, en kapsayıcı, en kutsal, her duyduğumda bana emeği, özgürlüğü, onuru ve güzelliği hatırlatan o kelimesinde bulsunlar istiyorum. Sizce çok şey mi istiyorum? Sadece 'heval!' diye hitap edin bana, o kadar...

Barış Mücadeleyle Kazanılır

Kadınların, halkların, demokrasinin ve barışın dili, yüreği, sözü ve uygulayıcısı olmayı başarabilme 1 Eylül Dünya Barış Günü'ne en büyük katkı olacaktır.

Tırmanan şiddet, savaş, çatışma ve saldırı ortamında barışamamış dünya, yeni bir 1 Eylül Dünya Barış Günü'nü kutlayacak. Barışamamış kavgalı, çatışmalı toplumlar, insanlar, halklar, kadın ve erkekler... Yoğunlaşan şiddet; derinleşen fiziki, ruhsal ayrılıklar, uzaklaşmalar ve duyarsızlaşmaları da beraberinde getiriyor. Buna karşı yaşanan duyarsızlık, ilgisizlik ve vurdumduymazlık ise barışa karşı en büyük tehdidi oluşturuyor.

Gazetemizin bu sayısının yayına girdiği bugünlerde hakim olan atmosfer yine barış değil, çatışma, şiddet, saldırı ve katliam durumudur. Egemen ve statükocu-gerici güçlerin hakimiyet kavgasının arenası olarak seçtikleri Ortadoğu, günlük olarak kan deryası. Kadın, yaşlı, çocuk, sivil ve asker ayrımı gözetilmeksizin yürütülen yoketme politikasının sıradan normalleşmiş olması ise en korkunç olanıdır. Batılı egemen güçler, atalarının geçmiş Roma arenalarında yaptıklarının bir benzeri katliamı yaratmış olmanın günlük keyfi ve zevki ile seyretmektedirler.

Ortadoğu'daki statükocu-

gerici devletler ve güçler ise halk katliamlarının en büyük ortaklarıdır. Ortadoğu'nun en büyük zenginliği olan halklar, kültürler, inançlar, kadın ve erkekler tam bir boğazlaşma politikası ile birbirine kırdırıyor. Bütün bunların 'İslami direniş' ya da başka 'direnış' adına yapılıyor olması ise kocaman bir yalan ve aldatmacadır. Bu büyük aldatmaca dünyanın efendisi, hakimi egemen erkek gerçeğine aittir ve bundan sorumlu olan bu realitedir. Bu zihniyet dışında hangi mantık farklı inanç ve halktan oldukları için kadını, çocuğu, yaşlıyı, sıradan, günahsız insanı katledebilir, boğazlayabilir, bomba ile parça parça edebilir?

Bu kördögüşün içinde, yanında ve destekçisi olmayan günahsız insanlar en çok hedef pozisyonunda olanlardır. Bunun en bariz örneği 15 Ağustos günü Güney Kürdistan'ın Şengal mıntıkasında Ezidi Kürtlere karşı gerçekleşen katliamda ortaya çıktı. Bu olayda bir kez daha ortaya çıktı ki Kürt halkı, ezilen tüm kesimler, azınlıklar bu zihniyetin hedefi durumundadır. Amaç kaosu derinleştirmek ve köhnemiş mantıklarını, zihniyetlerini ve sistemlerini biraz

daha sürdürebilmektir.

Bu egemen, statükocu ve katliamcı mantığın ve sistemin aşılmasının tek alternatifi, halkların ve kadının özgürlük mücadelesidir. Kürdistan'da yürütülen özgürlük mücadelesinin anlamı ve önemi tam da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Egemenliği, tek taraflı hakimiyeti, ölen ve öldürten mantığı, tutumu bu topraklardan sonlandırmak ve barışı hakim kılmak için KCK tarafından ilan edilen ateşkes 1 yılını tamamlamak üzeredir. Türk devletinin bu barış istemi ve tek taraflı ateşkese verdiği yanıt daha kapsamlı operasyon, şiddet, saldırı ve imha tutumudur. Savaş rantından geçinen bu zihniyetin Kürt sorunun demokratik çözümü, toplumsal, sosyal sorunlar ve kadının özgürlük taleplerine olumlu karşılık vermeyeceği bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de son yapılan genel seçimlerin ortaya çıkardığı iktidarın da çözüm iradesinden uzak olduğu anlaşılmaktadır. En azından seçimden sonra başbakan Tayyip Erdoğan'ın 'tek bayrak, tek millet, tek vatan' söylemi AKP iktidarının önceki tutumunun devam edeceğinin işareti olmuştur.

Bu seçimlerde 22 milletvekili ile parlamentoda grup kurma imkanı bulan DTP'ye demokratikleşme, Kürt sorunu, toplumsal ve sosyal sorunların çözümünde ciddi görevler düşmektedir. Bir ilki gerçekleştirip Kürt halkının iradesi adına Türkiye meclisinde grup kuran DTP'nin Ortadoğu ve Türkiye'de varolan savaş, çatışma, şiddet ve katletme politikasının sorumlularını deşifre etmek ve bunun değişimi noktasındaki çabasını en üst düzeye çıkarması gerekecektir. Kürt halkı ve demokrasi güçleri DTP'den seçilen millet vekillerinden bu anlamda beklentileri olacaktır. Kürt halkı aynı zamanda DTP'li milletvekillerinin kendi sorunlarının en azından dillendiricileri olacağına inanmaktadır.

Seçilen kadın milletvekillerinden beklenti çok daha fazladır. 1 Eylül arifesinde kadınlar, analar bu coğrafya da barışın tesisi için en çok da se-

çilen kadın vekillere iş düştüğünü ve barışın mücadelecileri olacağını biliyor. DTP'li kadın milletvekilleri Ortadoğu'da egemen mantıkça yürütülen kirli çıkar savaşının sonlandırılması, Kürt halkının ve kadın özgürlük taleplerinin demokrasi zemininde çözüme dönük çaba içinde olacaklarını deklare ettiler. Bunun yanı sıra DTP'li kadın milletvekilleri parlamentoda 50 kadın milletvekili ile birlikte hareket etme imkanı yaratabilirlerse; kadın haklarının anayasada güvence altına alınması, kadının töre ve namus adına katledilmesinin son bulmasına dönük mücadelede önemli bir avantajı yakalamaları mümkündür. Kadınların, halkların, demokrasinin ve barışın dili, yüreği, sözü ve uygulayıcısı olmayı başarabilme 1 Eylül Dünya Barış Günü'ne en büyük katkı olacaktır.

Fatma Adır

özgür yaşam diyalogları

Kadın özgürlüğü politik alana yönelirken, savaşımın en çetin yanırla karşı karşıya olduğunu bilmelidir. Politik alanda kazanmayı bilmeden hiçbir kazanım kalıcı olamaz. Politik alanda kazanmak demek, kadının devletleşmesi hareketi değildir. Tersine, devletçi ve hiyerarşik yapılarla mücadele, devlet odaklı olmayan, demokratik, cins özgürlüğünü ve ekolojik toplumu hedef alan siyasal oluşumları yaratmak demektir. Hiyerarşi ve devletçilik en çok kadın doğasıyla uyumsuzdur. Dolayısıyla anti hiyerarşik ve devlet dışı siyasal oluşumlar uğruna kadın özgürlük hareketi öncü rol oynamak durumundadır. Köleliğinin politik alanda yıkılması özünde bu alanda kazanmayı bilmesiyle mümkündür. Bu alan mücadelesi kapsamlı demokratik kadın ör-

gütlenmesini ve mücadelesini gerektirir. Her tür sivil toplum, insan hakları, yerel yönetimler demokratik mücadelenin örgütlenip geliştirileceği alanlardır. Tıpkı sosyalizmde olduğu gibi, kadın özgürlüğü ve eşitliğine giden yol en kapsamlı ve başarılı demokratik mücadeleden geçer. Demokrasiyi kazanmayan kadın hareketi özgürlüğü ve eşitliği kazanamaz.

Sosyal alanda özgürlük açısından en önemli sorun aile ve evlilik gerçeğidir. Bunlar dipsiz bir kuyu gibi durum arz ederler. Kadın için kurtuluş gibi gelen bu kurumlar, mevcut toplum zihniyetiyle bir kafesten diğerine geçmekten başka anlam içermez. Üstelik diri gençliğini de bir kasap zihniyetine terk etmek zorunda kalarak. Aileyi üst toplumun "iktidar toplumu" halk içindeki yansımaları, ajan kurumu olarak görmek gerekir. Erkek top-

lumdaki iktidarın aile içindeki temsilcisi, yoğunlaşmış ifadesidir. Kadın evlenirken aslında köleleşiyor. Evlilik kadar köleleştirilen başka kurum tasavvur etmek zordur. Gerçek anlamda en kapsamlı kölelikler bu kurumla kurulur ve ailede kökleşerek sürer. Genel anlamda eş olarak beraberliklerden, ortak yaşamdan bahsetmiyoruz. Bu herkesin özgür ve eşitlik anlayışına göre anlam kazanabilecek bir husustur. Yerleşmiş klasik anlamıyla evlilik ve aileden bahsediyoruz. Kadın aleyhine kesin mülkleşme, tüm siyasal, zihni, sosyal, ekonomik alandan çekilme, bir daha kolay kolay kendine gelememe anlamını taşır. Radikal bir sorgulamadan geçirilerek demokratik, özgür, cins eşitliğini hedefleyen ortak yaşama esasları sağlanmadan bireysel, güdüsül sıkıntılardan geleneksel aile anlayışından

kaynaklanan evlilikler, ilişkiler özgür yaşam yolunda en tehlikeli sapmalar olarak rol oynayabilir. İhtiyaç bu tür birliklerde değil, zihniyet, demokratik ve politik alanı çözerek cinsiyet özgürlüğünü tam sağlamak ve buna uygun ortak yaşam iradelerini gerçekleştirmektir.

Günümüz dünyasının en çok ağzlarında sakız edilen aşk konusu tarihin en rezil, içeriksiz dönemini yaşamaktadır. Tarihin hiçbir döneminde aşk bu denli ayağa düşmedi. Anlık aşklardan tutalım, açık cinayet yaklaşımlarına kadar en yavan ve tehlikeli ilişki tarzlarına bile aşk deniliyor. Kapitalist sistemin yaşam anlayışını bundan daha iyi sergileyecek ilişki düşünülemez. Dönemimizin aşkları hakim sistemin insan ve topluma dayattığı zihniyetin en kutsal alanda bile ne hallerde düştüğünün açık bir itirafıdır. Aşkı canlandırmak en zor

devrimci görevlerden biridir. Büyük emek, zihniyet aydınlığı, insanlık sevgisi ister. Aşkın en önemli şartlarından biri, çağın bilgeliği sınırlarında seyretmeyi gerektirir. İkincisi, sistemin çılgınlıklarına karşı büyük duruşu dayatır. Üçüncüsü, kurtuluşsuz, özgürlüksüz birbirlerinin yüzüne bile bakılmayacağını bir ahlaki tutum olarak benimsemeyi gerektirir. Dördüncüsü, cinsel güdüyü üç hususun gereklerine tutsak etmeyi gerektirir. Yani cinsel güdü bilgeliğe, özgürlük ahlakına ve politik-askeri mücadele gerçekliğine bağlanmadan, atılacak her adımın aşkın inkarı olduğunu bilmeyi gerektirir.

Demokratik Konfederalizm
Önderliği
Abdullah Öcalan

Kadın Evlenirken Aslında Köleleşiyor

Em Azadiya Jinê Ya Aborî

Hedef Dikin'

Em hemû heman pirsgirêkan dijîn. Wekî 7 jinan, di encama nîqaşên xwe de derxist holê ku pirsgirêka herî mezin a jinê, bidestxistina azadiya aborî ye. Ji ber ku heta jin di warê aborî de bi derekê ve girêdayî be, di jiyana civakî de jî

aktîf nabe."

'Jin li gel her tiştî jî bi hevî ye'

Surme, derbîrî ku beriya navê komeleyê diyar bikin, wan amblemek çêkiriye, di amblemê de cih daye sluta jinê ya di mîtolojiyan de cih digire, xweza û Gola Wanê. Surme, anî ziman ku piştî çêkirina amblemê navê Mavîgol bixwe derketiye holê û got ku hêşîn, nîşaneyê hêviyê ye, jin jî li gel hemû zehmetiyên jiyânê bi hevî li ser piyan disekine. Surme, daxuyand ku ew wekî komele, ji bilî sazî û dezgehên cemaweriyê, bi komeleyên din ên jinan ên li Wanê re di xebatên hevpar de cih digirin. Surme, diyar kir ku heke rêxistinên jinan di nava hevkarîyê de bin, dê ji bo derxistina holê ya zanîna jinê, bibin hêzek.

2 atolyeyên tekstîlê hatine vekirin

Surme, da zanîn ku wan piştî vekirina komeleyê, Krediya Serfkar a Takekesî wergirtiye û atolyeya tekstîlê vekiriye û van atolyeyan îstîhdama kar çêkiriye. Surme, derbîrî ku divê ew deynê krediyên xwe di nava 3 salan de bidin, heta niha yê 6 mehan daye. Surme, wiha dom kir: "Ji ber ku rêvebera me demek dirêj di Navenda Per-

werdehiya Gel de wekî perwerdevan xebitîbû, me atolyeya tekstîlê tercîh kir. Bi alîkariya wê, me di destpêkê de perwerdehî da kêma jinan. Piştî me Krediya Serfkar a Takekesî wergirt. Me li navenda Wanê û Taxa Hacibekîr jî atolyeya tekstîlê vekir. Li van deran jinên me ên ciwan dixebitin. Bi vî rengî em hem ji bo jinan îstîhdamê di afirînin, hem jî deynê xwe yê krediyê didin."

'Em ê di meha Kewçêrê de qursê vekin'

Surme, destnîşan kir ku ew berhemên xwe yê hatine çêkirin li bazarên semtan difroşin, li van deran bi jinan re têkiliyê çêdikin û danasîna komeleya xwe dikin. Surme, got ku ew berhemên destan ên jinên li taxên Hacibekîr, Akkopru, Şabaniye û Yenîma-

Surme: 'Jin, dahatuyek madî bidest dixin. Surme, diyar kir ku jinên rastî şidetê tên û yê alîkariyê dixwazin jî serî li komeleya wan didin û ew jî alîkariya hiqûqî didin jinan.'

halle çêdikin digrin û li kermes û çalakiyên din de difroşin. Surme, wiha dirêjî da axaftina xwe: "Bi vî rengî jin dahatuyek madî bidest dixin". Surme, diyar kir ku jinên rastî şidetê tên û yê alîkariyê dixwazin jî serî li komeleya wan didin û ew jî alîkariya hiqûqî didin jinan.

Surme, got ku ew ê di meha kewçêrê de li Taxa Hacibekîr bi tevlîbûna jinên ciwan qursa pîko-pîke vekin.

Hazal Peker-DİHA

Komeleya Jinan Mavîgol ku bi armanca jinên herêmê tevlî jiyana civakî bike hatiye vekirin, ji bo ku jin azadiya xwe ya aborî bidest bixe, 2 atolyeyên konfeksiyonê vekirin. Rêvebera komeleyê Saîm Surme, diyar kir ku wan pirsgirêka aborî ku pirsgirêka herî mezin a jinê ye derxistiye pêş û got: "Ji ber ku heta jin di warê aborî de bi derekê ve girêdayî be, di jiyana civakî de jî aktîf nabe."

Komeleya Jinan a Mavîgol ku 7 meh beriya niha li Wanê hatiye vekirin, ji bo ku jinan tevlî jiyana civakî bike, xebatan dimeşîne. Rêvebera komeleyê Saîme Surme ku têkildarî xebatên komeleyê agahî dan, diyar kir ji bo ku jin azadiya aborî bi dest bixin, ew xebatên qurs û atolyeyan dimeşînin, her wiha ji bo ku jin di warê aborî, çandî û civakî de pêşve biçin di nava hewldanan de ne. Surme, destnîşan kir ku beriya vekirina komeleyê, ew wekî 7 jinan hatine cem, li ser xebatên dê bimeşînin nîqaş kirine û wiha dom kir: "Me hemûyan jî pirsgirêka jinê ya li herêmê di zanî. Ji ber ku em jî jinên ku li herêmê dijiyan in.

Em Bibin Netewa Kevoka û Bimeşin

Em tev de dibin netewa kevoka û derdikevin rêwîtiya aşitiyê. Weke bêriya hemû nîşan, weke ahîte kevî, me aşitiyê veguhêzand. Di hemû deman de me jibîr nekîr li ser van nivîstekan binivîsîn. Ji bo ku wate bidinê, me evînen xwe yê herî xweşik ji bo van deman paşve êxist. Ji bo ku hêrsên ku li me nayên bixwin, me agahî ji zanayan girt. Û em ketin pey roja ku rêyên giyana me ronî dike.

Aşitî, şeweya seknekî gelek cesur e. Kesayeta aşitiyê, kesayeta herî afirîner, herî mîrxas, herî şerker, herî azad e. Dema roj weke "şer û tundî, karê kesayetên pêş neketî ye" qerî, me zivirî nava xwe, taritiyên xwe bîrî. Me kenên zarokên pêşerojê li birînen xwe dan, êşên xwe komî xermana dilê xwe kir, yek bi yek guherand tovên hêviyê. Em niha vê yekê dikin al û navê gavên xwe "serhildana aşitiyê" lê dikin û dimeşin. Wekî ku bileztir bimeşin,

êşa gewdeyên me yê çarmixbûyî ranawestand. Madem ku sêpêya me hemûyan li asimanan darve bûyiye, me got wê demê bila li sihê sêpêyê bimeşin. Em têgihîştin ku, kesek ji me nikare behnstandina li sihê sêpêyê hilnabijêre, xeyalên rizî nikare bike pêşeroj. Û me zanî ku; bîranînen me hişên me ne, qêrîna gundên şewitî paşeroja me, xeyalên rêhevayî me yê ku ji çiyayên zana weke kulîlkên xemrî vedibin pêşeroja me ne. Û roj, hêviya jiyana hemû deman e. Û ji darê utopya baxekî şewq li gel xwe digrin û diçin. Ber bi aşitiyêke rûmet ku bikare bibe cejna gelan yê herî xweşik. Di vê cihana me ya "hemdem" de ku şûna nexweşiya webayê bêhêvîti û reşbîni girtiye û di bazarên de tiştê ku herî erzan tê firotin xeyal û cewhera mirov e, em rabûne weke nexweşiyeke şewb hêviyê belav dikin. Me xeyalên ku pêşeroja mirovahiyê himbêz kir, bê tirs

deriyên gelejmariyê şikand.

Demê herkes di nava xwe de hevdu dikuje, bi termên zêdebûyî ve pesna xwe dide û gorîstan mezin dike, em rabûne şîr didin bi hezaran zarokên bi navê "Aşitî" û mezin dikin. Li milên wan nivîşkên azadiyê dikin û berdidin keraxên giravên dilên me yê derya. Piştî ji van koman, artêşên Aşitiyê damezrînin. Û li şûna çekan, stêrkên têjî gerdûn, şûna gule ahîten dostaniyê didin destên wan.

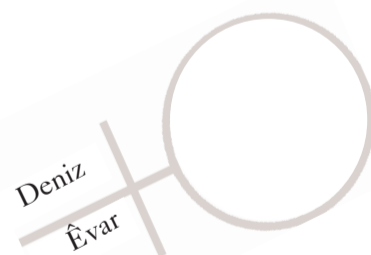
Werza biharê ku dixwazin bijîn, li awiran bar dikin; bi baranê re ji bo ku bibarîne giyana hemû civakan tembîh dikin. Bi rik, bi gazinc li guhê bayê dikin pistepist: "Qey te tenê hunera xwe li Helepçeyê ceriband û te napalmê li ser penchezaran reşand? Vê carê jî evîne bireşîne! Û ji şevên reş dikin perik, ji rojan dikin meşale û diherîkin ber bi okyanûsan, di biryariya rûbarekî bi çoş de...

Li ser van xakan meşa xwe,

bi baweriya li ser van xakan aşitî bişkûve, wê deriya her Kurd û Tirk lêxe ve didomînin. Ki li bo lêdanê dereng jî bimîne, em dikarin xwe bigihînin aşitiyê. Me di zimanê xwe de navnîşana aşitiyê jê vekiriye. Ji ber vê yekê ye ku em cilê ji hêviyê germtir, ji vî jîne şiyartir lixwe kiriye.

Tevahî gunehên paşerojê li awirên reş lê dikin û xwe ji çavkaniyên xezalan dişûn. Xwe ji warê gelbûyîneke ku li ber kendala xwekuştinan de mirinê diçine û giyana xwe dide koçan, dilê xwe dide bazirganên hestê û mirinê ji xwe re dike lîbas, dîr dixê. Awirên çavan zîq dikin berbangên zer û dimeşin. Dimeşin... Dimeşin...

Niha em dibêjin, em bi hev re bimeşin dostno! Ne ji bo kesekî, ji bo xwe, ji bo giyana cewhera xwe ya ku me xweşik dike. Ji bo xwe gihandina Olimposan ku tenê em Xwedaya wan e. Che dibêje, "her jiyana rêwîtiyek e". Yê me jî bi

dilnizmî dibêjin, "Her meş û rêwîtiya aşitiyê jiyaneke e, azadiyeke dest lê neketî ye". Û heger tiştên ku pêşî li meşa me asteng dibin hebin, qet nebe em dilên xwe bişînin bi rêwîyên azadiyê ve.

Û em dibêjin bila destê xwe nedin li girava me ya kêfxweşiyê. Bila berdî em weke netewa kevokê bimînin û darên zeytûnê, daristanan ji xwe re bikin welat, asîmanên şîn bikin warê govendê, rûyên me yê bi ken bikin ala biratiyê.

Bi nikilên xwe ava jiyaneke bi-kişînin û okyanûsên dostaniyê biafirînin. Û derkevin rojê yê ku bikarin hev bibînin... Yê ku dikarin şad bikin... Yê ku dikarin biguherînin... Bimeşin...

Çîroka Zarokên Hatine Koçandin

Di serê her axaftina xwe de, mîna ku jiber kiribin dubare dikin: "Em Kurd in û ji mecburî van karan dikin"

Li ser girê Mêrdînê, li ber mîzgeftêkî qedîm zarokan gerdenî, bazin û gustîlkên xwe yên ji morîkan rast kirine li ser dezgehan. Piştî xwe dane deşta Qoserê, berê xwe dane riya ku turîst û xelk tê re diçin. Ew dixema firotina morîkên xwe de ne. Her yek bi awayek cuda bang dike. Her yek dixwaze bi dengêkî xweştir bang bike da ku balê bikêşîne ser morîkên xwe. Bi Kurdî, Erebi û Tirkî bang dikin zarok. Hemû Kurd in. Lê bi zimanên din jî dizanin, ji bo kubikaribin tiştên xwe bifiroşin. Heta hinek xwe li Îngilîzî diceribînin, bo ku turîstan ber bi xwe ve bikêşin.

ber kiribin dubare dikin: "Em Kurd in û ji mecburî van karan dikin" Min pirsî, "Çima hûn van gotinan dibêjin? Gotin; "Em nizanin, hema ji xwe". Min di vê bersivê de birîneke veşarî dît. Lê min jî nişî wan neda ji xwe re hişt û xatir ji wan xwest.

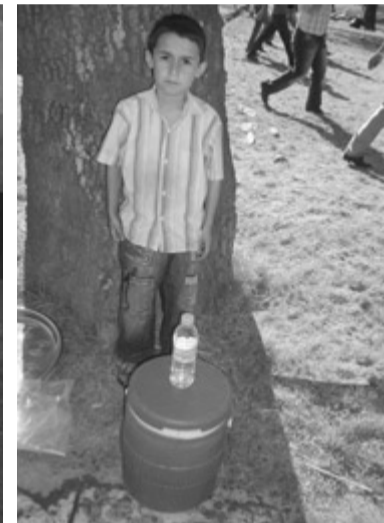
Dema mirov çav li rengê vî wêneyî dike, qet nafikire ku ew lawikeke, mîna keçikek zarok e. Îzedîn Keklik, tenê sêzdeh salîye. Ew zarokê mişayixaya ye lewra. Dema xwedê lawik nedan diya wî, dayikê çu xwe avêt ziyareta mişayixekî û bi diayê wê ev lawik çêbû. Diviya bû ku porê wî heya heftsalîya wî nehatibana jêkirin. Heya heft salan kesê dest neda porê wî, lê paşî ku jêki-

ne. Ew havînê bi bavê xwe re tê serê avê û yên ku tên seyranê bextewar dike bi kemeçeya xwe. Komek mirov li ku bibîne diçe cem wan û ji wan re li kemeçê dixwe. Ew jî ji kêfa wî re di cî de digrin govendê. Kî wî dibîne pereyên hurik dixin bêrika wî. Dema min jê pirsî: "Tu naxwazê bixwîni? Bi dudilê bersiv da got: "Min dixwest lê nebû. Ez ji kemeçê bêtir hez dikim."

Zehra dozdeh salîye. Ew li Amedê dijî edî. Berê gundê wê hebû, girêdayî Lîcê. Lê edî ew gund tune ye û ev çend sale ew li amedê dijî. Şeş xwişk û biran e. Yê herî mezin 17 salîye. Bavê wan kar nabîne. Debara malê di stuyê zarokên biçuk de ye. Zehra berî neha

bêje; "na diya min got dema em hatin tu nûh birêve diçûyî. Xwe nagrim û dipirsim: "Ma tu dixwazê herê gund bibîni?" Mîna ku henekên xwe bi min bikî dinêre lîmin û dibêje: "Ma edî gund nîne ku! Şewitandin..."

Şêxmus, hîna heşt salîye. Di pêşiya gel de rawestîya ye, her koma ku di bere diçe avê dide dest wan. Ne mîna ku difroşe, mîna mazuvaniyekî tevdiqere. Û gelê ku qirika wan zuha bûye ji stran û diruşiman zuha bûye. Pereyan dirêjî destên wî yê biçûk dikin. Ew jî di betlanê de ye. Û divê demê de divê arîkariya malbata xwe bike. Ji gundekî mêrdînê koçber bûne. Him diruşmeyan davêje, him avê difroşe Şêxmus.

Navê van zarokan, Rengîn, Medya, Rozerîn, Xelat, Berfîn û Ronya ye. Ew niha di betlaneyê de ne, dibistan hatine girtin. Morîkên ku dayik, xwişk û jinbîrên wan li malê çêkirine ew difroşin. Ev barê wa ye, wê bi vî arîkariyê rewşa malbatên xwe baştir bikin. Bav û birayên gelekani ji wan, di vî demsalê de çûne metropolên Tirkiyê bixebitin. Lewra kar li memleketê wan tune ye. Û ew ê jî mesrefa metbexa xwe derêxin. Ne tenê morîkên wan bala mirovan dikşînin. Ew zarokên ku wek morîkan xweşik û rengîn mirovan ber bi xwe ve dikşînin. Her kesê ku diçe cem wan, ne tenê behayê morîkan ji wan pirsî dikin, nav, rewş û jiyana wan jî pirsî dikin. Di serê her axaftina xwe de, mîna ku ji-

rin jî mişayix destur neda. Diviya ku qet jênekî. Îzedîn jî ji pora dirêj hez kiriye xuyaye. Gelek kêfxweş e bi vî yekê. Ew gula cîvata ku lê ye, herkes pê re eleqedar dibe. Ji xwe yekî bikêrhatîye, dirahîjê kemeçeya xwe û derdora xwe di nav coşeke mezin de dihêle. Îzedîn, ji mitirbên Mêrdînê, ji mala Bavê Nazê ye. Mala Bavê Nazê her bi kemeçê debara xwe kirine, hatina wan a aborî tenê lîxistina kemeçê ye. Di her dawet, sinet û nişaniyan de ew amade ne. Îzedîn ji bavê xwe Pêlewana fêrî kemeçê bûye. Û ev kemeçê bûye navgînek ku arîkariya debara malê bike. Ne dibistan xwendîye Îzedîn û ne wê bixwîne. Pişeya xwe ku mîrata kalikên wî ye fêr bûye û wê vî bidomî-

"di gelek karan de " xebitiye. Desmal firotine, li ber mêzîne maye, mirovan li ber mêzîna wê xwe wezinandine. Av firotîye. Îcar niha karek mezintir dike. Li semta Ofîsê, li ser rê disekine û diçe pêşiya her erebeyaya ku tê. Eger xwediyê erebê bipejirîne, bi bejna xwe ya kinik hildikişe caman û bi destên xwe yên biçuk paqij dike. Divê ku gelek bilez be, lewra ku lempeyên trafikê pêketin dive qedandibe. Yan ewê pereyên xwe nestîne. Û ku pereyan nestîne wê êvarî çavên diya wê û hemî maliyan li destên wê be. Ez jê dipirsim ma tu diçe dibistanê? Bi Tirkiyek xirab bersiva min di de û dibêje, "na derfetê me tunebûn, diya min nikaribû me bişîne". Dibêjim "ma gundê te tê bîra te?" Ji wê re jî di-

Mahmut Yaman ji Riha ye. Ew tenê heşt salî ye. Diçe dibistanê lê niha betlan e. Di vî fersendê de ji bo alîkarî dayina debara malbata xwe çerez difroşe. Ew li Stenbolê li gel papîrê xwe dimîne. Dapîra wî soz daye jê re; ew eger pir bifroşe, wê gelek diravên wan çêbibe, wê demê jê re cilekî xweşik bikire. Eger bikare telefona berîkê jî bikire jê re.

Belê, li her deverê Tirkiyê, dîmena zarokên Kurd mîna hev in. Gotinên me ji bo wezîrên ku dibêjin, "di van çaxan de destê zarokan de ne tiştên firotinê, divê pêleyîzk hebin" re ye. Emê wekî din ewlekariya pêşerojê çawa ava bikin?

Navenda Nûçeyan

Kurd Kî ne?

Her Kurd di dewamê temenê de xwe herî kêrî carek beramberê pîrsa "Kurd kî ye?" hatîye. Ev pîrs pîrsêkî wisa zehmet e ku pîranî Kurd jî nikarin bersiva vî bidin. Ji ber vî sedemê jî Kurd, ji bo ku bersivêkî saxlem ji vî bêterîfiya ku nikarin terfî bikin re bibînin, di tevahî dirokên xwe de şerê hebûnê dane.

Kurd yek ji gelên ku di şanoya dirokê de tu carî hebûnên xwe weke gel nekarîne bigîhînin yekbûnekî yasayî û yekitiyekî netewî ne. Geremolîya ku ji neserbixweyî û di navbera rêbazê zîman, ol, çand û jiyana çar welatên cuda maye tê, di Kurdan de bi demê re wisa taybetmendiyên cewaz û fêrbûnan pêşxistîye ku, Kurd bixwe jî jê matmayî mane.

derdixin, wek Kurd tên zanîn lê di eslê xwe de Tirk in ku bîr nekirine ku li serê çîyan dakevin. Rastî jî mereq dikim, ji derveyê Kurd çî kom hene ku dema li rûerdê dimeşin, radizînan jî li gorî dengên ku derdixin ve tên nasîn?

* Kurd ev e ku her çîqas yekitiya wî ya zîman, ol, çand, bawerî, orf û kevneşopê hebe jî, herî zêde netewbûn yan ne netewbûna wan tê nîqaşkirin.

* Kurd ev e ku ji ber ku ne Erebi e, Faris e yan jî Tirk e, yê ku herî ceza dikişîne û tê suçdarkirin.

* Kurd wisa tê nasîn: "Kurdê herî baş, Kurdê mirî ye".

* Şansê Kurd heye ku, ji ber ku Kurd bûye çar parçe, di carekî de di her çar parçê de jî merivên wê hene.

Rewşên ku min li jêr hejmartine, çend taybetmendiyên Kurda ye.

* Li gorî hin kesan Kurd, gelek e ku hebûna wan xwe dispêre beriya sedsalan. Li gorî hin kesan, ji ber ku li serê çîyan dijî û di rojên zivistanê reş de dema li ser berfê dimeşin dengên "kart-kurt"

* Kurd ev e ku di cejn û seyranan de di navbera sînorên her dû welatên cûda de li şûna dest û milan, tîlê himbêz dike.

* Kurd ev e ku ji ber ku li kolanan, li bazaran zîmanê xwe yê zîkmakî diaxive, tê suçdarkirin.

* Kurd ev e ku gramera zîmanê ku pê diaxive nîzane.

* Kurd ev e ku, ji zarokê xwe re zîmanê ku pê diaxive, nikare fêr bike.

* Kurd ev e ku, ji ber ku kalik Tirkî, newî ji Kurdî nîzane, ji hev fêhm nakin.

* Kurd ev e ku bav, zarê xwe yê heq dike, li ber serê wî nobetê digre û ji ber vî jî tê xelatkirin.

* Kurd ev e ku, ji bo zarê xwe yê hatî kuştin, lofîna dayikê qedexe ye.

* Kurd ev e ku tevî ku bav û diya wê Kurd e, ew bixwe ne Kurd e.

* Kurd ev e ku di derbarê Kurdbûna wê de pêdivîya wê bi qanekirinê heye.

* Kurd ev e ku, ji bo ku ji mirîşka wê re hatîye gotin "kişş!", zîlam kuştîye, di cihanê de netewekî yekemîn a heywanparêz e.

* Kurd ev e ku, dema dest bi dibistanê dike, tevî hevokek jî Tirkî, Erebi yan jî Farisî nîzane, rastî muameleya wekî ku dizane tê û tevî ku nîzane, di zîmanekî de neçarî dîtina perwerdeyê

tê hiştin, jiber ku ji vî zîmanê hevokek jî nîzane tê biçûkdîtin.

* Kurd ev e ku, li rûerdê tek çêşîdê însan e ku dibetîya dûvikê wê heye.

* Kurd ev e ku elektrîka bendava elektrîkê ku deh metre jê dûr e, inces piştî salan jê sûd dibîne.

* Kurd ev e ku, evîn û eşqa ku ji xwe re maf dibîne lê xwişka xwe re nabîne, eger hez bike jî wê dikûje.

* Tevî ku Kurd di cihanê de xwedî petrola herî dewlemend in, lê cewazbûna yek ji gelên herî hejar di destê xwe de digrin.

* Kurd ev e ku, heftiyê wê ya mode û pêşbirkên delaliyê nîne.

* Kurd ev e ku, modela xwe ya cil û berê bi sedan sal e neguhartiye û modeya cil û ber a sedsalî di destê xwe de digre.

* Kurd ev e ku, tevî ku serokkomar, serokwezîr û serokê meclîsê ye jî, nikare bêje "ez Kurd im".

* Kurd ev e ku, weke Kurd ji dayik dibe, lê ray nayê dayînan ku weke Kurd jiyana xwe ji dest bide.

* Kurd ev e ku, ji bo hebûnê pêdiviya derketina egîdan pê dihesê.

* Kurd ev e ku, tevî zorî û tunebûnên her awayî, bi awayekî bê dewlet û bê yekîti heta îro hebûna xwe parastîye.

Sabito Kaya

Li Îraqê Mafê Jinan tê Astengkirin!

Di parlamena Iraqê de jin ji sedî 31 tîn temsîlkirin lê li gorî hejmarê mafê jinan zêde nîne. Dêhilatdariya Şîyan li Iraqê şerîatê ferz dike û ev jî dibe sedema astengkirina mafê jiyana jinan.

Zagona derbasdar ku li sala 2004'ê hatibû qebûlkirin, herî kêm ji % 25 mafê temsîlkirinê dida jinê. Lê belê encamên ku ji hîlbijartinan derket holê, derxist ku jin di pîvana %31'ê de mafê temsîlkirinê bidest xistine. Ev yek ji gelek aliyan ve weke kêfxweşî hat nixandî. Rojnameya La Libre Belgique ya li Belçîkayê dibêje, 140 parlamenterên ji lîsta Şî ya di bin pêşengiya Elî Sîstani de ye, 46'ê wê jin in. Di eniya Kurd de jî rewş heman e. ji nav 75 kursî, 27'ê wê jinan e. di herî dawiyê de ji lîsta Îyad Allawî 15 jin derketibûn.

Piştî ew encam derketin, bertekên ewil baş bûn. Parlamena Şî Canan El-Obeidi digot, "ew hejmar me kêfxweş dike, lewre jinên Iraqî di dîka siyasî de cihekî girîng digrin êdî". Parlamena Kurd Rozîdar Abdulqadir jî peyvên, "Li

Îraqê bi armanca bidestxistina hemû mafên jinan, erkê yêk-bûna ji bo doza jinê ya me ye" bi kar anî. Ji lîsta Serokwezîrê demê Îyad Allawî Lamîna El Sadrî jî bi kurtî, "emê îspat bikin ku jin kêr hatî ye û berî her tiştî serbixwe ye" digot.

Parlame-nekî zilam ya Kurd jî bi awayekî digot, "he-bûna jinê cerbekî tê xwarin e, ji bo ku jin li parlamentoyê tenê weke pergalekî dekorê nemînin, divê zilam hewldane-kî taybet bidin" û bilêv dikir ku ketina

jinê li parlamentoyê bi serê xwe ne bes e.

Zagonên şerîatê tîn ferzkirin

Belê, gelo ev encamên hîlbijartinê bi rastî jî bû encamekî kêfxweşiyê? Jin bergîdana mebesta baş ku ewilî dihatin diyarkirin, dîtî? Û weke parlamenê Kurd diyarkirî, gelo zilam hewldane-kî taybet nişan dan, ji bo ku jin weke pergala dekorê nemînin? Piştî hîlbijartinê dawî dema Şî bi piranî îqtîdar bidest xistin, ferzkirina jîndarkirina şerîatê jî zede bû. Berdevkê Ayetullah Yaqubî ku ji bo rojnameya The Washington Post axivî, got; "mafên jinan di qadên zewacê, hev berdan û mîrasê de were tengkirin. Dê zilam bikarin bi gelek jinan re şû bikin, ji jinan du qat zêdetir mafê zilaman yê mîrasê hebe. Ew di Quranê de nivîsî ye."

Meha Qanûna 2003 jî hukûmeta derbasdar, zagonên di derbarê malbatê de bi zagonên şerîatê ve guhertibû. Jin jî daketibûn kolanan, vê yekê şermezar kiribûn. Di encama rêvebiriyaya Paul Bremer ev zagon nehatibû pejirandin. Rojnameya The Christian Science Monitor a li Bostonê dibêje "vê care Paul Bremerekî tune ku têkil bike".

Çewisandinên li Kolanên Bexdayê

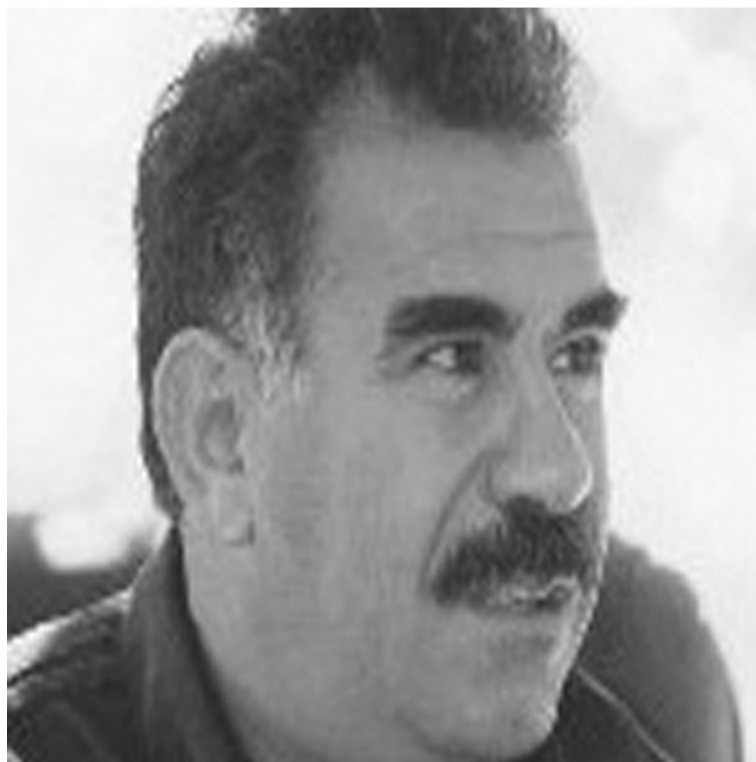
Li London'ê Hozan Mahmûdê koçber ya Iraqî ji rojnameya The Independent a Înglîz re axivî, got "Jin mexdûrên hovitiya ji çaxekî cûda ne, li parlamentoyê cih girtina jinan di bidestxistina îktîdarê de wê kêrî tişteki jî neyê.

Mahmudê ku demekî digot, jinên Iraqî, jinên herî azad ên Rojhilata Navîn in, îro dibêje îro jin dê azadiyên xwe yên bingehîn wînda bikin. Mahmud dibêje, li kolanên Bexdayê propektus tîn belavkirin ku jin bi rojane laçikên xwe girêbidin, dev ji makyajê berdin û ji zilam dîr bisekinin. Mahmud diaxive; "gelek keç, ji bo ku xwe jî Îslamparêzan biparêzin dev ji perwerdeyên xwe yên zanîngehê berdan".

The Boston Globe jî di mijara azadiya jin de xweşbîniya xwe vedibêje û dibêje, "rolekî ku jin bileyzîzin hene. Di destên wan de mifteyên demokrasîyê hene û kengî ku arteşa Emerîkî vekişe, di saya wan de dê aşîrî were".

ANF

Derketina Jinê Bi Xwesteka min a Azadiyê ve Girêdayî ye

Di berbiçaviya Tirkîyeyê de, demeke komarê heye. Heger em dema damezrandina wê û rewşa serokê wê hinekî vekin, em ê rêxistinên heta bi roja me hatin bêtir nas bikin. Mî-naka Mustafa Kemal a ku di vî warî de bi nexweşî, sedemeke bingehîn a qeyrana malbatên civaka Tirkîyeyê ye. Neçareserkirina wê demê, bûye sedema qeyranên malbatên îro. Çareserkirina Mus-

tefa Kemal tenê di şêwe de ye. Di warê tîkiliya malbat û jinê de, lasekerê (teqlîdker) Rojava ye. "Serê jinê veke, li salonan pê bide danskirin" çareserî ev e. Hêman û havey-nekî çanda vê çareseriyê tine. Qeyrana ku jin û malbat tê de ne, ji ber vê rewşê ye. Ev yek durûtî, xiyaret û bêrêzî ye.

Îro xwebazarkirina jinê û wek kereseyeke xwepêşkêşkirinê jî, bi wê serokatiyê ve girêdayî ye. Heger tenê bi avêtina berûkê (pêçe) û bi la-

sekeriya dansa Rojavayîyan pîrgirêk çareser bûbana, ne hewcebû ku evqasî li ser hatiba hizirandin, li ser hatiba nî-qaşkirin û tîkoşîn bihata dayîn. Ne malbata we û ne jî şê-weya ku we hîlbijartî, ne girîng in, ev hê bêtir biêş e. Hûn baş dizanin ku her biryar li derî we tê standin. Hûn dizanin bê encamên vê jî çiqasî kujîner in. Pêwîst e hûn li hember vê yekê tîbikoşin.

Hûn dizanin ku em van hêmanan mîna fermanekê pêşkêşî we nakin. Em van weke pêdiviyeye şoreşê dibînin. Ev ne ji ber ku hêza min tine, ji ber ku min ev weke hêman pejirandine ji we re dibêjim. Heger nêzîkatiya we wiha be, wê demê vê fêm bikin, nîqaş bikin û bizanibin xwe jî û partiyê jî pêş ve bin. Ji bo çareseriyê, nîqaşeke baş pêwîst e. Divê hûn vê yekê baş bibînin ku azwerî ji rê dibin, mirov dixapînin. Divê hûn xwe bikin kesên ku ji wan re rêz bête girtin, hev qezenc bikin û bêtir pêş bin. Tîkiliya herî xirab ku ez bi erjengî pêşwazî dikim, zewaca bi jin an jî mîrekî bê teşe re ye. Tîştî ku li cîhanê ez jê birevim jî ev e. Bi gumana min gelek ji we vê yekê nor-

mal dibînin. Tîştî ku pêwîst e mirov jê bi reve, heger ez bixwe jî ji we re bi pesin û wesifdan pêşkêş bikim, ez ê jî bikaribim we bixapînim. Bi gotineke tenê em bibêjin, rewşeke erjeng e. Di derûnî de hûn dikarin çiqasî hev bicibînin? Hûn dikarin ji min re rave bikin ku hezkirina we bi çi ve girêdayî ye? Gotineke tenê jî ku hûn bibêjin tine.

Ev vê yekê nişan dide ku hûn gelekî lawaz mane, di warê tîkoşîn û afirneriyê de bêangasî in. Girêdana tenê bi şêwe re, encamekê nade. Xwe nişandana bi azwerî û hêzê jî, bê wate ye. Mînaka me ya di vî warî de, pêwîste ji aliyê tevaya civakê ve bi awayek rewa were dîtin û bikaribe hêzekê bide.

Tîkoşîna min a bi min re, pir bi hêz e. Hûn dizanin ku li ser vê mijarê pir radiwestim. Min wekî mîrekî jin êxistin nava tevgerê. Min bi tîkoşîn ew kişandin. Îro gelek jinên bi mîr û bê mîr ku bi min ve girêdayî hene. Heger bixwazim dikarim bê sînor wan bi xwe ve girêbidim. Li sedema vê bihizirin. Hûn nikarin tenê vê bi serokatiyê ve girêbidin. Ez bi tîkoşîna salan vê rewşê dijîm. Derketina

jinê, gihîştîye asta tevgera civakî. Bêguman ev yek bi xwesteka min a azadiyê ve girêdayî ye. Diyar e ku ev hizir û hewldaneke sift pêdivî dike. Heger min derbarê jinan de hinek xebatên girîng nekiriba, ne gengaz bû ku jinek tenê ji van ji malbata xwe qut bibe û were cem me. Di nava civakê de gelek jinên bi mîr jî di rewşeke wisa de ne ku bikaribin dev ji mîrê xwe berdin. Lewr a encamên zewacê yên hilweşîner dibîne, dixwaze ji zincîrên xwe rizgar bibe, dixwaze ji koletiya malbatê xilas bibe û rizgariya xwe di partiyê û serokatiyê de dibîne.

Em hinekî din bangê li wan bikin ê zincîran parçe parçe bikin. Ev yek nişan dide ku me hêmana azadiyê kiriyê nava xebatbariyê. Me nişan da ku hê jî çareserî çiqas zor e û em di nava partiyê de di nava hewldanên mezin de ne.

Rêberê Koma Civakên Kurdistanê
Abdullah ÖCALAN

Wergir: Jîr DILOVAN

Het Koerdisch Cultuurfestival op de Dag van de Vrede

15. internationales a navnetewî
FESTIVAL

JI DAGIRKIRIN, TUNEKIRIN Û ASİMİLASYONÊ RE NA - AZADI Û ASTÎ ANUHA!
NEIN ZUR BESATZUNG, VERNICHTUNG UND ASSIMILATION - FREIHEIT UND FRIEDEN JETZT SOFORT!

Peace
aşitî

"ÖCALAN'S FREIHEIT
IST UNSERE FREIHEIT"

"AZADIYA REBER APO
AZADIYA ME YE"

BERNAME - PROGRAMM
KOMA AZAD - SEYITXAN
MIKAIL ASLAN ENSEMBLE - YÜCEL ERZAN
CIWAN HACO - ÇOPI
DIYAR - ŞEYDA
STRANA JINÊ - BESER & DELIL
(Meral-Sakine-Beser-Zelal-Ayfer) - GOVEND
SINEVIZYON - HUNERMENDEN SUPRIZ
- AXAFTWAN

01.09.2007
Trabrennverein
Nienhausenerstr. 42
45883 Gelsenkirchen

Org.: YEK-KOM, Graf-Adolf-Str. 70a, 40215 Düsseldorf, Tel: 0211 1711451, Fax: 0211 1711453, Email: yekkom@gmx.net

Het 15 de Internationaal Koerdisch Cultuurfestival zal in de stad Gelsenkirchen in Duitsland georganiseerd worden onder het motto van volgende slogans: "Vrijheid van Leider Apo is onze vrijheid" "Stop ontkenning, vernietiging en assimilatiepolitiek, Vrede en vrijheid Nu!" .

Woordvoerder van het comité van overkoepelende organisaties van koerdische verenigingen in Duitsland (YEK-KOM) verklaarde het volgende: "We eisen de terugkeer van de vrede en de vrijheid, 2 waarden die zorgen voor een menswaardig bestaan maar die door de ontkenning, vernietigings- en assimilatiepolitiek van de Turkse staat verdwenen zijn van Koerdische bodem."

Festival ter bevordering van de vrede.

Het Internationaal Koerdisch Cultuurfestival dat dit jaar op 1 September, gelijktijdig met de dag van de vrede, georganiseerd is, heeft als bedoeling vrede en vrijheid naar voren te brengen.

Bericht van het comité van de overkoepelende organisaties luidt als volgt: "Belangrijk is om de weerstand van het Koerdische volk, tegen de ontkenning en assimilatie, in de kijker te zetten en dit te projecteren naar de rest van de wereld. "Stop ontkenning, vernietigings- en assimilatiepolitiek, Vrede en vrijheid Nu!" "Vrijheid van Leider Apo is onze vrijheid" zijn de slogans en leuzen die het Koerdisch volk op de been houden in hun strijd en deze zullen dus ook weergalmen tot in de verte op 1 september 2007. Comité benadrukt en verduidelijkt hierbij ook nog eens te meer de positie en functie die leider Abdullah Öcalan bekleedt in de Koerdische politiek. Elke uitsluiting van of misstap tegen hem zal bij het Koerdische volk in het verkeerde keelgat schieten en leiden naar chaos in het Midden-Oosten. Goede zorgen en een goede gezondheid voor Öcalan is dus prioritair voor een goede samenwerking en broederschap tussen de vele volkeren uit het Midden-Oosten.

Festival ter bevordering van de mensenrechten: Veroordeling moord op Vrouwen

Het 15 de internationaal Koerdisch cultuurfestival in Europa zal dit jaar op 1 September, de dag van de vrede, plaats hebben.

De Koerdische vrouwen uit Europa zullen in grote aantallen vertegenwoordigd zijn op het festival. De koerdische vrouwen zullen gekleed zijn in hun traditionele Koerdische klederdracht. Tijdens het festival zullen zij openlijk hun protest uiten tegen de eerwraken en vrouwenmoorden die elk jaar plaatsvinden in Koerdistan.

Er zullen ook tenten zijn om de problematiek van de vrouwenmoorden in kaart te brengen met allerhande tentoonstellingen die hun inspiratie putten uit levensverhalen van verscheidene Koerdische vrouwen. Naast de tentoonstellingen worden er ook DVD's getoond met live-getuigenissen en reportages in verband met de problematiek.

Gekoppeld aan alles zullen de vrouwen ook een soort van pantomime-theater naar voren brengen opgedragen aan alle slachtoffers van vrouwenmoorden. Ter plaatse zullen ook interviews worden afgenomen met vrouwen die de drang voelen om hun verhaal aan het licht te brengen. Volgende vrouwenorganisaties worden verwacht deel te nemen aan heel het gebeuren: Ceni; Kürt Kadın Baris Bürosu, Utamara, Kadın Dernegi, Ortadoğu Kadın Arastırma Vakfı en Uluslararası Özgür Kadın Vakfı.

Oproep tot deelname aan het festival

Centraal staat nog altijd de vernietigingspolitiek tegen het Koerdisch volk. Meer concreet wil men de aandacht vestigen op de cultuur-historische plaatsen en gebouwen die de laatste jaren het doelwit zijn geworden van allerhande economische en politieke tussenkomsten van de Turkse staat zonder stil te staan aan de ecologische belangen van deze plaatsen. Denk hierbij aan Heskif. Daar broedt op dit moment het plan om een dam te bouwen die ervoor zal zorgen dat heel Heskif onder water zal komen te staan.

Het comité van de overkoepelende organisaties verklaart het volgende "Koerden pikken niet langer de vernietigingspolitiek van de Turkse staat. Ze zijn zich bewust van hun cultuur en identiteit en dit veruitwendigt

zich in de slogans: "Blijf van mijn Heskif, mijn Munzur, mijn vallei en mijn eer af" De Koerden willen zo de problematiek aankaarten en hopen op deze manier door te dringen tot Europa en een kijk aanbieden door de ogen van de Koerden.

Het comité wilt via het festival een oplossingsmodel aanbieden voor de verbetering van de democratie, ecologie en sexegelijkheid voor bevorderingen en ontwikkelingen in het Midden-Oosten en Koerdistan. Op deze manier zal het Koerdisch volk zelfstandig in staat zijn om zich te verzetten tegen de onderdrukking van de ontplooiing van het Koerdisch volk. Jarenlang zijn ze namelijk onderdrukt door machthebbers die godsdienst, nationaliteit en geslacht hebben misbruikt om het Koerdisch volk in toom te houden. Hij voegt er ook aan toe dat het festival van dit jaar naar buiten zal treden als 1 blok tegen de politieke ontwikkelingen. Hij doet hierbij een oproep naar alle koerden en hun vrienden om met een weerstandbiedende geest deel te nemen aan het 15 de Internationaal Koerdisch Cultuurfestival.

"Het festival zal bestaan uit een rijk programma, er zullen massaal mensen op af komen en we zullen allemaal 1 zijn. Dat is de boodschap die we zullen uitzenden naar de machthebbers in het Midden-Oosten!" (uitspraak comité)

Dat dit jaar het festival valt op de dag van de vrede is hierbij een welkome ondersteuning. 1 September zal op dat moment voor ons, de Koerden, de dag zijn dat we naar buiten kunnen treden om ook onze stem te laten gelden. Het Koerdisch Cultuurfestival, dat sinds 1992 in Europa wordt georganiseerd, is de ontmoetingsplaats geworden waar alle Koerden die in Europa leven, waar alle democratische organisaties zijn ontstaan en waar bekende mensen elk jaar samenkomen om een blok te vormen tegen de vuile politiek begaan tegen het Koerdisch volk.

Geyiklerin Korkmadan Su İçmek İçin İndiği Memleketten İzlenimler

**Üstüne üstlük
sözüm vardı:
Dersimli olup da
Dersim'i
çoktandır
görmeyenlere ve
belki de uzun bir
süre daha
görmeyecek
olanlara... Onlar
adına da suyunu
içecek,
Munzurların
saçlarını
örecektim.**

evet!” manşetli bir broşür de bazı arkadaşların ellerine tikiştirildi. Arkadaşların sergi açmak için getirdikleri karikatürlere merak salıp ancak ne demek istediklerini anlamayan askerler: “Bu ne demek istiyor şimdi?” diye soru sordular. Karikatürcü Halil İncesu ile Rewhat karikatürleri kendi mizaclarınca “biraz açıklamak” zorunda kaldılar. Böylece Dersime gidişimiz akşamı buldu ve ilk günün programını kaçırmış olduk. Barış ve demokrasi emektarı ve halkının sevilen çocuğu Orhan Do-

vince bulaştırdıkları bir kesin. Bir burukluk insanları en coşkulu anlarında dahi yakalayabildi, gözyaşlarına kahkahalar bulaştırdı.

Yine de bir çok kimse festival için Dersim'e akın etti. Hem Avrupa'daki Dersimliler bu mevsimde ve festival sürecinde tatile gelip memleketlerinde dinlenmeye çalışıyorlar, hem de diğer bölgelerden insanlar bir doğa harikası olan Dersim'de tatillerini geçirmek istiyorlar. Şehirde var olan az sayıdaki oteller yetmiyordu o yüzden. En çok sıkıntının yaşandığı konulardan biriydi yer sorunu. Çadır açan gençler şanslıydı bu açıdan. Arabası olanlar da... Gençlerin programlara katılımı fazlaydı. İlgiliydiler; panellerde soru sordular, sıcaklara rağmen sonuna dek merakla dinlediler. Konserlere gelip, şarkılara eşlik edip halay çektiler.

Program nitelikliydi kanımca; panel, şiir dinletileri, tiyatro, film ve belgesel gösterimleri, konserlerle doluydu. Ama bazı gençlerden duyduğum

ğan'ın anısına yapılan açılış konserine büyük bir katılım vardı. Sahneye asılmış kocaman Orhan Doğan'ın resmi, yüzü, gözleri gülümsüyordu her zamanki gibi. Konserden önce açılış konuşmasını yapan Dersim Belediye Başkanı Sayın Songül Erol Abdil'in konuşması beğenildi kitle tarafından. Ama Recep Tayyip Erdoğan'ın “Dersim'i almamız!” sözüne karşılık söylediği bir cümle, sonraki birkaç gün boyunca tekrarlanıp durdu: “Dersim satılık değildir Sayın Erdoğan!”

Dersim Festivali başlamadan önce, bölgeden gelen haberler pek kaygılandırıcı idi. Bölgede yine operasyonlar oluyordu ve bu ülkenin çocukları vuruluyordu. Dersim'in bir yüzü gülerken, neşelenmeye çalışıp sevinç duyarken, diğer yüzü hüznle dolu ve derin bir yası yaşıyordu. Belki de askeri operasyonların nedenlerinden biri de festivale bir gölge düşürmek ve yapılabilirse festivali engellemek. Bu kadarını yapamadılar, engeleyemediler. Ama hüznü se-

kadarıyla ‘bu festivaller kendini tekrar ediyor, değişikliklerin yapılması şart’ diye konuşuyorlardı. ‘Tekrar olan ne’ diye sorduğumda; “bazı kimseler hemen hemen her sene katılıyor” diye sitem ettiler. Festival günleri boyunca, kadınlar etkinlik alanlarında saçlarını kurup, sacda ekmek -patile- pişirip satıyorlardı. Çünkü kısa süreli de olsa onlar için bir iş imkanı doğmuştu ve mutfak masraflarını çıkaracaklardı. İş imkanlarından söz açılınca, “biz biliyoruz ki devlet yatırım yapmaz buralarda. Ama Dersimliler de biraz palazlanınca, ekonomik olarak biraz iyileşince hemen kaçıyorlar başka memleketlere. Kendi memleketlerine

yatırım yapmazlarsa nasıl gelişebiliriz ki” diye sitemde bulundular.

Yedinci Munzur Kültür ve Doğa Festivali evrende, insan doğasında, insan benliğinde yaratılmak istenen tahribata karşı keskin bir mücadele biçimidir kanısındayım. Çünkü programlar küresel ısınma, ekoloji, doğaya karşı sorumluluk duygusunu geliştirmek, verdiği zararları bilince çıkarmak, barajların özellikle Munzur, Hasankeyf ve tüm gezegenimize ne tür bir zarar vereceğine dair bilgilendirmeye yönelikti. Festivalin programı “Halkların Kardeşliği Munzurdan Aksın, Doğa Yaşasın” sloganına denk hazırlanmıştı. Festival boyunca barajların verdiği, vereceği zararlar sohbet konusu oldu. Söyleşilerde kadın ve toplum işlendi. Kadın sanatçıların akşam üzeri Munzur kenarında verdikleri dinletilerle güzelleşti. Siyasal konularda ise, Türkiye'nin geleceği tartışıldı ve sohbetlere taşındı. Dersim'in inanç ve kültür tarihi paneli de ilgiyle takip edildi. Bunlarla birlikte Dersim insanı da konuşuldu, tartışıldı. Nitekim Dersim insanı, gençleri çağdaş görünümlü, kendilerini ifade edebilen, özellikle kadını sosyal ve girişkendi. Sıcak, espirili, duyarlı ve rahattı. Ne var ki daha yaşlı olanlar şikayetçiydiler gençlerden. Çünkü gençler onlara göre artık kutsallıkları önemsemiyorlar, gözlemlere ayaklarını sokup, bira ve diğer içki şişeleriyle doldurup kirletiyorlar. Anadillerini unutup geçmiş öykülerini geleceğe taşıyorlar. Yüzeyde yaşıyorlar, üst başlarını bakıp yüreklerini güneşte yoklamıyorlar, ruhlarını her gün ateşte arındırmıyorlar. Bunu duyduğumda biraz ağır bir eleştiri gibi gelmişti bana. Ama birkaç gün boyunca bazı Dersimlilerin anlattıklarına tanık olduktan sonra ne dediklerini anlamış oldum. Diğer Kürdistan bölgelerinde daha az olan bir şeyin Dersim'de çok olduğunu gördüğüm bir özellik şu: Geçmişten gelen öykülerini bir miras ve görev olarak çocuklarına veriyorlar. Bir sır gibi, bir emanet gibi... Seyit Rıza'nın ve çevresindeki arkadaşlarının anılarını, öykülerini dün olmuş gibi birbirlerine aktararak, anlatarak yaşayanları görünce anladım ne demek istediklerini. Son yirmi-yirmi beş senede yaşanan olayları nasıl ayrıntılarıyla takip edip yaşayanları gördüğümde bunu anladım. Bu gerçekleri çocuklarından saklayıp “rahat ve uzak” yaşamak isteyenler de çokmuş kuşkusuz, ama bunlar başarılı olamamış. Çocukları başka dost aynalarda kendilerini ve geçmişlerini görebilmişlerdir. Kendileri tarafından duyulmamış ve gösterilmemiş öykülerin peşine verip acılarını, sevinçlerini geç kalmış duygularla yaşamışlardır.

Kürtler ne kadar Munzur Dağları, suları ve Dersim ile övünse ve bu güzel toprakları için ne kadar mücadele etseler haklarıdır. Munzurları, Hasankeyfleri kaybetmenin geçmişimizi, mirasımızı kaybetmek anlamını taşıdığını biliyoruz artık. Bu büyük emeklerle düzenlenen festivaller yoluyla ülkemize daha iyi ve anlamlı bir mücadeleyle sahip çıkmamız gerektiğini, bunun bizi ve coğrafyamızı güzelleştirdiğini görmek ve bunu bilmek güzel bir duygu.

Tüm ülkemizin ve Munzurların daha güzel şafakları görecektir, barışın gözlemlerinden öpecek günleri görmesi umuduydu...

Her yola düştüğümde içimi bir heyecan sarar. Yüreğimdeki çiçekler baş kaldırı, merak uyanır ve yeni bir şeyleri bilip görme isteği bir ateş gibi sarar her yerimi. Yeni bir bahara açılır gibi, gözlerim güzelliklere, renklere açılır. Yeni acılı öyküleri, kahramanlıkları, yenilgileri dinlemek için hazır olur kulaklarım.

Bu sefer gideceğim yer öyle sıradan bir yer değildi: Dersim idi. Yani yeşil yürekli ve tanrıya yakın dağlar idi. Efsaneleri uğuldayan ırmaklar... Her kayalığın, her derenin, her uçurumun anlattığı isyan kızları ve oğullarının memleketiydi. Çocukluğumdan beri, Kirmancki yaşanıp kardeş Kurmanci'den dinlediğim isyan öykülerinin toprağıydı. Ve hala geyiklerin kaynaklara, su içmek için indiği coğrafyaydı. Her ağacına dilek tutmak için renkli bir kumaşın asıldığı, her kayalığında mumların yakıldığı, geçmişin sırlarıyla dolu kutsal bir memleketti.

İşte bunun için içim içime sığmıyordu yola düştüğümde. Yüreğimin gözlemlerini açık tutmam gerekiyordu, ruhumu derin... Üstüne üstlük sözüm vardı: Dersimli olup da Dersim'i çoktandır görmeyenlere ve belki de uzun bir süre daha görmeyecek olanlara... Onlar adına da suyunu içecek, Munzurların saçlarını örecektim. Bir gün Dersim'e gidip, o dağların ve efsanelerinin gözyaşları olan ırmağına, ağacına, kuşuna ve o güzel insanlarına Kurdi şiirler okuyacaktım. Biliyordum ki kimsecikler Kurmanci sözcüklerimi anlamayacaktı ama ne yapsam da sesimle yüreklerine dokunacaktım. Onlar adına Dersim'i yaşayacak, suyun ruhundan içecek, dağlarının ciğerlerinden soluyacaktım.

Ağustos'un 9'unda İstanbul'dan yola çıktık bir grup yazar ve sanatçıyla. Gidişimiz kolay olmadı. Yolda arama noktalarının çok olması ve bizi sık sık durdurup kimlik kontrollerinin yapılması hayli sıkıcıydı. Kimliklerimiz kontrol edilmedi sadece. Zaman zaman çantalarımızda da neler olduğunu öğrenmek istediler. Hatta bir noktada askeriyenin hazırladığı “Teröre hayır, sevgiye

Kadına dair

Kadınlık Zor Zanaat

İslam devrinde yaşamış olan Hz. Ayşe "Anam beni doğuracağına taş doğursaydı" dermiş. Ondan yüzyıllar sonra, başka bir çağda ve zamanda doğan anam da, "keşke kadın doğmasaydım da, gözlerim kör olsaydı" derdi. Bir insanı bu kadar yaşam karşısında öfkeli kılan gerçeklik ne olabilir? Eskilerden beri kadınların içinde buldukları zorlu yaşam koşulları karşısındaki çaresizlikleri kadar, isyanlarını da barındıran bu ifade biçimi neden hala varlığını koruyor?

Günümüzde, kadın olarak doğmayı bir şanssızlık olarak gören ve böyle gördükleri için onları hiç de suçlamadığım birçok kadın hala var. Bunların neresinde olduğum sorulursa, "iyi ki erkek doğmamışım" demekle birlikte, "kadın olmanın da öyle kolay olmadığını biliyorum" derim.

Peki kadınlara, özelde de bizim ellerin kadınlarına bu sözleri söyleten nedir? Neden yaşamı bu kadar katlanılmaz görür kadınlar? Yaşam gerçekte toz pembedir de kadınlar mı onu ısrarla kara görür? Bu sözleri söyleten kuruntulu kadınlık mıdır? Soruları daha da çoğaltmak mümkün. Tüm egemenlikli söylem ve tespitler bir yana, kadınlık gerçekten de zor zanaattır. Daha doğar doğmaz başlar zorluklar. Bir emnettir kadın. Elden ele dolaşır hayatı. Baba evinden el evine devredileceği günü beklemekle geçen en verimli çağları. Seçme şansı, kendi istem ve arzularını dillendirme imkanı, yaşam çizgisini belirleme lüksü asla olamaz.

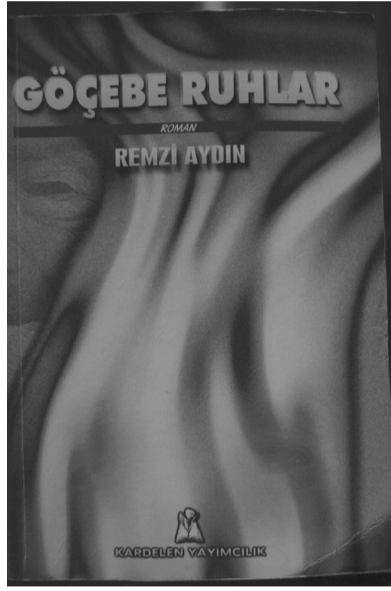
Günü gelir baba, abi ve çaresiz ana işbirliğiyle, düğün adı verilen bir merasimle hiç tanımadığı, bilmediği bir adama devredilir kadın. Kefen gibi beyaz bir gelinlikle hem de. Devir teslim esnasında el değmemiş olmasına da özel önem verilir. Bir kutuda korunur bakireliği. Bu emanet tesliminde, düğün-cenaze ikilisinin birliği görülür. Bir nevi ölüm merasimidir düğünler. Kutu artık hoyrat bir adamın elindedir. Ona istediği gibi yaklaşır. Tüm telif ve kullanım haklarını kendi eline alır. Kadının kişiliğini, haklarını, kendi bedeni üzerinde söz söyleme hakkı olmasını tanımaz.

Emeği inkar edilir kadının, hakkı yenir. Erkeğin tüm ahlak dışılıklarının bedeli olarak berdel olur. Kendi yaşamının dizginlerini kendi eline almak isteyenler de olur. Sevmediği, tanımadığı, yaşlı ve istemediği kocaya itiraz eder, en değerli varlığı olan bedenini istemediği birine vermek istemez. Ama bunun bedeli çok ağırdır. Toplum dışına itilmekle öldürülmek arasında seyreden oldukça geniş bir cezalandırma yelpazesinin bir yerinden mutlaka nasibini alır. Kimileri fiziki olarak öldürülür, kimileriye yaşayan ölümlerdir. Hz. Ayşe'yi bilmem ama benim anam onikisinde evlendirildiği babamın yanında bir sene kaldıktan sonra regl olmuş. Kadınlığa biyolojik olarak attığı en önemli adım evlilikten bir sene sonra olmuş. Yani hem çocuk, hem de kadinken. İşte bunlardır kadınlara keşkelerle dolu sözleri söyleten şeyler. Ne dersiniz, pek de sudan gerekçeler değil bunlar, değil mi?

Kolay gibi görünse de ve birçok hemcinsimiz mutluluk oyunu oynayarak, kendilerine kolay geleni seçerek erkeklerin çıkarlarla örülmüş dünyalarında yer edinmeye çalışsalar da, onların da ruhlarında ve bedenlerinde yaralar açılır. Bu nedenle herşeye rağmen, umutsuzluğa da kapılmadan, yapmamız gereken, kadınlar olarak bize kader olarak belletilen ama aslında birileri eliyle çizilen bu ölüm çizgisini aşma gücünü kendimizde yaratmaktır. Çünkü kadınlar çağlar boyunca bu kaderi aşma adına hepimize örnek olabilecek çıkışlarıyla dolu bir tarih yazdılar. Kendi ilkeleriyle, hedefleriyle, seçimleriyle, istemleriyle bir toplumda kadın olarak var olmanın bedeli ağır da olsa, kadına yaşatacağı iç huzur, ruhsal ve bedensel rahatlık, bu ağır ve zorlu savaşımın en değerli ödülü olacaktır.

Parçalanmış İnsanın Öyküsü 'Göçebe Ruhlar'

Dersimli kadın İsme'nin dramı, acılarıyla yaşlanmış iki bilgenin geleceğe ışık tutan sohbetleri, 'Göçebe Ruhlar'la okuyucuya taşınıyor.

Kardelen Yayıncılık'tan çıkan 'Göçebe Ruhlar' adlı roman, Cumhuriyet öncesi Dersim'de yaşananların bir dönemine ışık tutuyor. Osmanlı ordusunun baskıları, Dersimlilere esir düşen Rus askeri, aşiretler arası çatışmalar, Rus askerine aşık olan Dersimli kadın İsme'nin dramı, acılarıyla yaşlanmış iki bilgenin geleceğe ışık tutan sohbetleri, 'Göçebe Ruhlar'la okuyucuya taşınıyor.

'Göçebe Ruhlar' adlı roman yazar Remzi Aydın'ın yayınlanan ilk kitabı. Kardelen Yayıncılık'tan çıkan kitap Cumhuriyet öncesi Dersim'de yaşananları anlatıyor. Osmanlı-Rus

Savaşı sırasında bir Rus askerin Dersimlilere esir düşmesi öyküsü üzerinden, bölgede o dönem yaşanan aşiretler arası ilişkiler ve çatışmalar, Osmanlılar ile Dersimlilerin ilişkileri anlatılıyor. Adı sanı bilinmeyen Rus askeri, esir düştüğü aşiret tarafından Meymanê Hakk-î (Tanrı misafiri) olarak adlandırılıyor. Osmanlı ordusunun baskısından ve kendilerini cezalandırmasından çekinen Dersimliler, Meyman'ı uzun süren tartışmaların ardından öldürme kararı alıyorlar. 'Tanrı Misafiri'ni öldürmek için kimse gönüllü olmazken, Meyman'a aşık olan İsme adlı kadın bu infazı gerçekleştirmeyi üzerine alıyor.

Kitapta dilini, kültürünü, adını bilmediği Meyman'ı; kendi insanını korumak için öldürme kararı alan İsme ile Meyman'ın ruhlarında yaşanan yasaklı aşkları çarpıcı bir dille anlatılıyor. Katı aşiret ilişkilerinin Mıle Hori (Derin Bilgin) ve Apo Mirz (Amca Mirz) adlı iki yaşlının dilinden anlatıldığı 'Göçebe Ruhlar'da, yaşanan iç çelişkiler ve çatışmalar yazar tarafından iyi bir gözlem dili ile yansıtılıyor. Romanda, onlarca çatışma görmüş, çocuklarını ve yakın akrabalarını Osmanlı ordusu ve aşiretler arası çatışmalarda yitirmiş iki bilgin, çatışmaların yarattığı tahribatları okuyucuya mistik bir havada anlatıyor.

İki bilgenin sohbetleri ve iç çelişkileri, okuyucunun ruhunda par-

çalanmalar ve hesaplaşmalar yaratırken, aşiret çatışmalarında birbirine zarar veren bölge insanının ruh hali ve çatışmaların anlamsızlığı çarpıcı bir şekilde yansıtılıyor. Romanda, aşiretler arası barış için bilge yaşlılar tarafından büyük çaba harcanıp, barış ateşleri yakılmaya başlarken, patlayan bir silahın bu ateşlerin sönmesine nasıl neden olduğu, insanlarda yarattığı hayal kırıklığı ve umutsuzluğun artması, çarpıcı betimlemeler ile veriliyor.

'Göçebe Ruhlar', yazarın dili konusunda kimi sorunlar olsa da, yüzyıllarca merkezi otoritenin kurulmadığı, sürekli baskılara maruz kalan, katliamların, ihanetlerin, kahramanlıkların ve isyanın eksik olmadığı Dersim'e dair okunması gereken önemli bir yapıt.

Yazar Remzi Aydın'ın, kitabı için söylediği, "Sevgili kardelen; dünyanın neresindensin, hangi zaman diliminde yaşadın, rengin, dilin, dinin nedir bilmiyorum. Belki yüzyıllar önce yaşadın, kim bilir belki de yüzyıllar sonra yaşayacaksın. Şimdi beş yaşında, hatta yüz yaşında olabilirsin. Beni tanıyacak mısın, tanıdın mı? Bilmiyorum. Gerçi önemli değil ama bu yazıt sana olan duygularımın sancılı doğumuydu..." cümleleri, yazarın yüreğini romana koyduğunu gösteriyor.

İbrahim Aslan

Kadının Kaleminden

Kadın Beyni

Herkesin beyin yapısı tabii ki eşsiz ve birbirinden farklıdır. Bir beyindeki iletişim ve duygusal hafıza merkezinin daha kuvvetli olduğunu ya da altıncı hislerin o beyinde diğerlerine oranla çok daha fazla gelişmiş olduğunu düşünebiliyor musunuz? Böyle bir durumda herhalde insanlarla iletişimi, ilişkisi, hassasiyeti ve sorumlulukları üstlenme kapasitesi son derece gelişmiş bir varlık olurdu.

Bu varlık, muhtemelen bu özelliklerini diğer beyinler üzerinde kullanır ve yukarıda saydığımız bu özelliklere sahip olmayan insanların bocalamasına neden olurdu.

Ve siz, eğer bu ekstra özelliklerin hepsine sahipseniz kadın beynine sahip olan birisiniz demektir.

Aslında her beyin, hayatına kadın beyniyle başlar. Ancak doğumundan sekiz hafta sonra testoste-

ron, erkek beyninin iletişim merkezine yayılır ve erkekler bu özelliklerini yitirirler. Diğer taraftan bu hormon onların altıncı hislerini de köreltirken cinsellik merkezlerindeki aktivitelerini ikiye katlamasına neden olur.

Erkekler günde 7.000 kelimeyle konuşurken kadınlar 20.000 kelime kullanırlar.

Kadınlar erkeklerin asla hatırlamadıkları kavgalarını asla unutmazlar.

Seks düşüncesi, bir kadın beynine gün aşırı uğrarken erkeklerin hemen hemen hiç aklından çıkmaz.

Bir erkek karşısındaki insan ağlamadıkça ya da son derece üzgün olmadıkça onun neler hissettiğini anlayamazken, bir kadın ufak bir bakıştan ya da mimikten bile karşısındaki ruh halini çözebilir.

Kadınlar erkeklere yüzde elli oranla daha fazla boşanma talebinde bulunurlar gibi.

İnsan davranışlarıyla ilgili okudukça gözlerinize inanamayacağınız biyolojik bulgular; kesinlikle cinsiyet çalışmaları için rehber olabilecek bir kitap.

Flüt Çalan Çocuk

Aydede gökyüzünde keyifle dolaşırken, birdenbire kulakları sağır eden bir ses duydu. Ses o kadar güçlü ve o kadar rahatsız ediciydi ki, elleriyle kulaklarını kapadı. Sonra sesin geldiği yöne, ağaçlara doğru süzüldü. Bir de ne görsün! Ormandaki bütün ağaçlar kulaklarını kapatmış kaçmaya çalışıyor ama kökleri toprağa bağlı olduğu için kaçamıyorlardı. Tavşanlar, köpekler, kediler, tilkiler, kargalar, serçeler ise bir o tarafa, bir bu tarafa koşurup duruyorlardı.

Aydede, yavru bir tavşanın yanına yaklaştı ve "hey arkadaş neler oluyor böyle" diye sordu.

Yavru tavşan bir yandan kaçarken, bir yandan da bağırarak, "Duymuyor musun Aydede, küçük bir çocuk ormanda flüt çalıyor. Daha doğrusu çalmıyor da öttürüyor. Gürültü hepimizi serseme çevirdi" dedi ve kaçmaya devam etti.

Aydede, elleri kulaklarında, çocuğun olduğu yere yaklaştı. Bir de ne

görsün? Küçük bir çocuk, elinde flüt, var gücüyle üflüyordu.

Aydede sonunda daha fazla dayanamayıp çocuğun yanına yaklaştı ve "Merhaba" dedi.

Çocuk Aydede'yi görünce çok sevindi fakat sevinci fazla uzun sürmedi, üzüntüyle cevap verdi: "Merhaba Aydede" dedi.

Aydede, "Neden böyle üzgünsün?" diye sordu.

Çocuk elindeki flütü göstererek, "Dedem bana flüt verdi ama çalamıyorum. O kadar kötü sesler çıkarıyorum ki, beni evden dışarı gönderdiler. Ama hala çalamıyorum, üstelik ben çaldıkça hayvanlar da kaçmaya başladılar. Beni kimse dinlemek istemiyor." dedi.

Çocuk gerçekten de çok üzgün görünüyordu.

Aydede, "Peki, biraz daha yavaş çalamaz mısın?" diye sordu.

Çocuk, "Ama Aydede, hep aynı ses çıkıyor, farklı ses çıkmayınca ben de kızıp daha hızlı üflüyorum" dedi.

Aydede, "Bak" dedi çocuğa, "benim

bir fikrim var. İleride kayalık tepesi var. Seni oraya götüreyim, istediğin kadar çal. Eminim ki biraz çalsan ve sakinleşsen daha güzel çalacaksın" dedi.

Çocuk sevinçle kabul etti, Aydede çocuğu kayalık tepesine götürdü ve, "Sen çalmaya başla ben gidip anne ve babana haber vereyim" dedi ve oradan ayrıldı. Çocuğun anne ve babası bu haberi duyunca çok sevindiler. Aydede'ye, "Çok teşekkür ederiz Aydede, bütün gün hiç durmadan çaldı durdu flütü. Kafamız davul gibi oldu" dediler.

Çocuğun dedesi, "Böyle olacağını bilseydim almazdım o flütü" dedi.

Aydede hepsine, "Sakin olun, her işin bir acemiliği vardır, o da yanlış çala çala öğrenecek doğrusunu" dedi ve geri dönüp, çocuğu uzaktan izlemeye başladı.

Bütün kaya ve taş parçaları kulaklarını kapamış, çocuğun çıkardığı seslerden titriyorlardı.

Sonunda çocuk yoruldu ve üzüntüyle flütü yanına koydu. Hala çalamıyordu ve hala kimse onu dinlemek is-

temiyordu. Flütü yavaşça eline aldı, sanki bir sırrı çözmeye çalışıyormuş gibi onu uzun uzun inceledi. Flütün üstündeki delikleri yeni fark etmişti. Tekrar dudaklarına götürdü. O kadar yorgundu ki, ancak yavaşça üfleyebildi. Delikleri parmaklarıyla açıp kapamaya ve tekrar üzüntüyle üflemeye başladı. Birdenbire güzel sesler çıkmaya başlamıştı. Çocuk şaşkınlık ve sevinç içerisinde aynı şekilde çalmaya devam etti. O kadar güzel çalmaya başlamıştı ki, bütün hayvanlar, kayalar ve taşlar, ağaçlar ve bitkiler onu dinlemek için kulaklarını açmaya başladılar. Aynı şaşkınlık onlarda da vardı. Ağaçlar ve çiçekler müziğin etkisiyle salınmaya, hayvanlar çocuğun etrafında toplanarak dansetmeye başlamışlardı.

Çocuk, "Sonunda başardım" dedi kendi kendine.

Tüm orman halkı çocuğu alkışlamaya başladılar. Çocuk ayağa kalktı ve gülerek onları selamladı.

Aydede de çocuğun yanına gelerek onu alkışladı, "Demek ki" dedi, "sakin olursan, yavaş olursan, denemekten ve çalışmaktan yılmazsan başarabiliyormuşsun" dedi.

Çocuk Aydede'nin boynuna sarıldı ve onu yanaklarından öptü.

Aydede, "Hadi atla sırtıma seni biraz gezdireyim" dedi.

Çocuk sevinçle Aydede'nin sırtına atladı. Ama Aydede, daha yeni havalanmaya başlamıştı ki, çocuk yorgunluktan uyuya kaldı.

Aydede çocuğu evine götürdü, yavaşça yatağına yatırdı ve kulağına, "Aferin sana, sen güçlü ve sabırlı bir çocuksun" dedi ve sonra tekrar gökyüzüne yükseldi.

Çocuk rüyasında kendisini bulutların üzerinde flüt çalarken gördü.

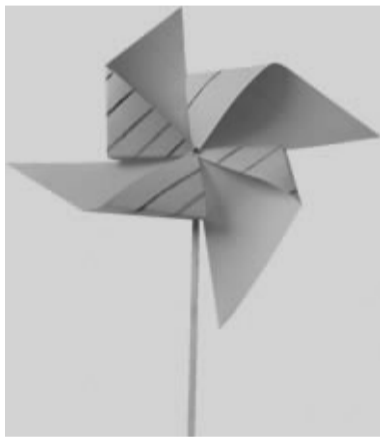
Fırıldak Yapımı

Malzemeler:

- * Resim kağıdı
- * 25-30 cm'lik bayrak çitası
- * 2 adet yuvarlak boncuk
- * Çekiç
- * Makas
- * Cam çivisi
- * Pastel boya, sulu boya, gazlı kalemler

Yapılışı

Resim kağıdı, kare şeklinde katlanarak, fazlası kesilir. Elde edilen karenin diğer iki köşesi de üst üste konularak katlanır. Köşelerden oluşan dört çizginin üzerinden orta noktaya doğru makasla kesilir. Kağıt, istenilen şekillerde boyanır, desenler çizilir. Ardından bayrak çitası da isteni-

len şekilde boyanır. Boyama bittikten sonra kağıt, köşelerinden ortaya doğru katlanır. Çiviye, önce boncuk takılır. Ardından boyanmış olduğumuz kağıdın dört

köşesinde teker teker çivinin ucu batırılır ve kağıdın ortasından geçirilir. Pervane biçimi elde edildikten sonra çivini ucuna bir boncuk daha takılır. Küçük bir çekiçle pervanenin iğnesi sopaya tutturulur. Boncuklar, pervanenin dönmesini kolaylaştırır.

Bu çalışmanın eğitimsel bir değeri var çocuklar. Boyama ve kesme faaliyetleri, küçük kaslarınızın etkili bir biçimde kullanılmasını sağlar.

Bu oyuncakla oynarken koşmanız, hareket etmeniz gerektiğinden, bu büyük kas gelişiminize yardımcı olur.

Ve rüzgar enerjisi hakkında bilgi sahibi olursunuz.

Bilmediklerimiz

- İnsanın kendi dirseğini yalaması imkansızdır.
- Ördeğin vakvaklaması yankı yaratmaz, bunu kimse henüz açıklayamamıştır.
- İnsanlar yaşamı boyunca uyku sırasında yaklaşık 70 böcek ve 10 örümcek yer.
- Eğer çok şiddetli hapsirlirse kaburgalardan biri kırılabilir.
- Hapşırma engellemeye çalışan insanların başındaki veya boynundaki damarlardan biri yırtılabilir ve ölebilir.
- Hapşırma sırasında gözlerin açık tutulması yerlerinden fırlamalarına neden olabilir.
- Domuzlar vücut yapılarından dolayı hiçbir zaman başlarını yukarı kaldırıp gökyüzüne bakamazlar.
- Dünya nüfusunun %50'si hiç telefonla konuşmamıştır.
- Bu yazıyı okuyan insanların %75 inden fazlası, dirseklerini yalamaya çalışmışlardır. (Soralım bari, gerçekten olmuyor, değil mi?)

Bilmece

- 1- İki kapaklı, çok yapraklı, içinde bilgi saklı.
- 2- Pamuk gibi tüyleri, havucu koparır dişleri, kulakları duyar her sesi, hızla çıkar tepesi.
- 3- Ayakları kürekli, ne kadar da yürekli, suda gider bir gemi.
- 4- Hem denizde hem karada, evini taşır sırtında.
- 5- Kocaman kanatlı, şimdi yerden kalktı.
- 6- Gece olur yakarız, gündüz olur kapatırız.
- 7- Bize ışık verir, daha sonra erir.
- 8- Şekere benzer tadı yok, gökte uçar kanadı yok
- 9- Sütü pek çok sever, mırıl mırıl der, sütünü bitirince bıyığını temizler.
- 10- Siyah beyaz benekli, yürüyen merdiven sanki.
- 11- Dalda durur, elde durmaz.

Cevaplar
1- kitap
2- tavşan
3- ördek
4- kaplumbağa
5- uçak
6- lamba
7- mum
8- kar
9- kedi
10- zürafa
11- kuş

ÇOCUKLARRRR BENİ BOYAYINNNI

Turizmin Gelişmesinde Engel SAVAŞ

Savaş koşulları turizmin gelişmesi ve yayılmasını ciddi bir biçimde etkiliyor. Artan güvenlik nedenleri insanları turizm alanlarından uzak tutuyor.

Turizm bilincinin geliştirilmesi ve bu alanda yaşanan gelişmelerin diğer ülkelere de aktararak deneyimlerin paylaşılması amacıyla, Dünya Turizm Örgütü WTO'un önerisi üzerine Birleşmiş Milletlerin aldığı kararla, her yılın 27 Eylülünü "Dünya Turizm Günü" olarak kutlanıyor.

Dünya Turizm Günü dolayısıyla Kürdistan'ın ve tüm çatışmalı bölgelerin turizmi savaş tehdidi altında. Savaş koşulları turizmin gelişmesi ve yayılmasını ciddi bir biçimde etkiliyor. Artan güvenlik nedenleri insanları turizm alanlarından uzak tutuyor. Ülkelerin turizme dayalı gelirleri de düşüyor.

Turizm kaynakları yok ediliyor!

Dünya üzerinde insanlık tarihinde karanlık kalan zamanlara ait çok önemli bulgulara sahip olan Ortadoğu coğrafyasında pek çok tarihi mekanın çatışma, şiddet ve bakımsızlık ortamında yok olmaya bırakılması, tüm dünyanın, özellikle de çıkar-sermaye çevrelerinin en büyük ayıbı durumunda. Bu tarihi mekanlardan biri olan Hasankeyf'in sular altında bırakılarak bir tarihin kay-

bedilmeye çalışılması, kaybedilmek istenen tarih ve tarih belleği konusunda sürekli kullanılagelmiş bir yöntem. Fakat bölge insanları bunun bir kader olmadığını kanıtlamak için Hasankeyf için seferber olmuş durumda.

Hasankeyf'i sular altında bırakacak baraj projesi için uluslararası konsorsiyum ile DSI arasında anlaşma imzalandı.

Proje için 6 Ekim 2006'da DSI ve Avusturya, Almanya ve İsviçre

İhracat kredi kurumları arasında değerlendirme toplantısı yapılmıştı. Konsorsiyumu oluşturan ülkelerin kredi ihracat kurumları, 28 Mart 2007'de prensipte baraja destek vereceklerini duyurdu, ancak Haziran 2007'de Zurich Kantonal Bank (ZKB) projeden çekildi. Bunun üzerine projenin Türkiye'deki koordinatörlüğünü yürüten Nuro İnşaat, Haziran ayında gerekli kredinin ismi açıklanmayan bir kuruluşun temin edildiğini duyurdu. Avusturya, İsviçre

ve Almanya hükümetlerinin proje için kredi onayı verip vermediği henüz netlik kazanmadı.

Yaşatmak hayata bağlanmaktadır.

Özellikle Kürdistan'da savaştan kaynaklı yangınlarla yok edilen ormanların hektarı binlerce. Bu yok etmenin önü alınmazsa sadece turizm açısından söylenebilir, Türkiye önemli bir gelir kaynağından mahrum kalma-ya devam edecektir. Yani bir Dünya Turizm Gününe daha ne söylenebilir ki! Turizm alanları aynı zamanda insanlığın belleği durumundadır, sahip çıkalım!

Tüm coğrafya ve yapılarıyla doğal bir turizm merkezi olan Kürdistan'da bazı turizm merkezleri şöyle; Kars-Anı Kalesi, 5165 metrelik zirvesiyle Ağrı Dağı. Görkemli yapısıyla Doğubeyazıt'a yükseklerden bakan İshak Paşa Saray kompleksi, 17. yüzyıl sonlarında Osmanlılar'ın Bölge Valisi İshak Paşa tarafından yaptırılmıştır. Van Gölü güzellikler beldesidir. Van'ın güneyinde yer alan Edremit; plajları, kamping yerleri, restoranlarıyla ünlü bir tatil merkezidir. Akdamar Adası'nda 10. yüzyılda kilise olarak yapılmış Akdamar Müzesi bulunmaktadır. Adıyaman'da Nemrut Heykelleri ve daha niceleri, hepsi de korunmayı, insanlıkla birlikte yaşamayı bekliyor bir dünya turizm gününde daha. Yaşatmak hayata bağlanmaktadır.

Haber Merkezi

Mpingo Neden Önemlidir?

Mpingo'nun, birçok geleneksel kullanımı var: Türlü rahatsızlıklar için ağacın farklı parçalarından ilaçlar yapılır. Yapraklar ve meyveleri, bütünüyle hayvansal yem ve kalp sağlığı alanlarında kullanılabilir.

Mozambik abanozu, Mufunjo, mugembe, ve Mukeleteyi kapsar.

Bu tür neden önemlidir?

Mpingo, Tanzanya'nın eko-sisteminde, miombo ormanlık bölgesi dahil önemli bir bileşendir. Leguminosae ailesinden olan ağaç, toprak verimliliğini geliştiren nitrojen türünü ayarlamaya yardımcıdır. Ağaç da, toprak veriminin sürdürülmesinde önemlidir. Bozkırlar ve evcil çiftlik hayvanları için Doğu Afrika'da otçul hayvanlara göç esnasında yaprakları besin kaynağıdır. Ona Karaağaç ismini veren Mpingo'nun karanlık ağaç özü,

dünyada ekonomik şekilde değerli kerestelerinin en çok ilgi görenlerinden biridir. Kolay kesilmesini sağlayan ve çok olumlu sonuçlar veren mükemmel bir özelliği var. Tanzanya'da karmaşık süsleri kesmek için kullanılır. Batıda tahta nefesli saz aletlerinin imalatında kullanılır.

Nerede bulunur?

Mpingo, çevresel koşulların geniş bir alanında büyür. 26 Afrika ülkesinde yetişir. Kuzey Etiyopya'dan alanın olduğu, Senegal'dan Angola'ya, güne-ye yayılır. Tanzanya ve Mozambik bölgesinin orman ve bozkır alanlarında çok siktir. Deniz yüzeyinden 1200 metre yükseklikte kayalık mevkilerde de görülür.

Halk tarafından kullanımı:

Mpingo'nun, birçok geleneksel kullanımı var: Türlü rahatsızlıklar için, ağacın farklı parçalarından ilaçlar yapılır. Yapraklar ve meyveleri bütünüyle hayvansal yem ve kalp sağlığı alanlarında kullanılabilir. Ağaç özü, yüksek-

enerji yakıtı olarak yakılabilir veya mangal kömürü olarak kullanılabilir. Bazı alanlarında, tahta çorba yapılı gibi kaynatılır, güç kattığına inanıldığından yeni doğmuş bebekler yıkanır. Batıda Mpingo, her şeyden önce imalat müzik aletleri, klarnetler, obualar ve gayda yapımında kullanılır. Onun müstesna yoğunluğu, bir aletin karmaşık yapısına biçim vermeyi sağlar. Oldukça dayanıklıdır.

Son durum:

Mpingonun, biyolojik olarak soyu tükenmiş olmasının muhtemel olmasına rağmen, yerel olarak yüksek risk altında ve ticari olarak soyu tükenmiştir. Ekonomik olarak soyunun tükenmesinde pek çok neden olasıdır. Olgun ağaçlar, anlaşılabilir yüksek oranda kesiliyor. Kesilebilir ağaçlarının, keresteye ihracat için elverişli yaş yüzdesi, %10-20. Tahta, kırılmalıdır ve kolayca kırılır. Bu yüzden düzensizlikler içeren parçalar, aletler için kullanılmaz. Kontrolsüz ateşler, genç ağaçların da yok olmasına neden oldu. Ateş yüzünden mantar hastalıklarının oluşması da ayrıca ağaçlara zarar verdi.

Çeşitli ulusal ölçüler, türü zarar gören Mpingon'u koruma altına aldı. Bu türler için üretimin olduğu Mozambik'te bir atölye ev sahipliği yapıyor. Cambridge Mpingo Projesi'nin, global ağaçlar kampanyası var.

Mpingo, dalbergia melanoxy-lon olan Tanzanya'nın ulusal ağacı, budaklı olan bir türdür. Çok yavaş büyüyen ağır dalları olan ağaç, biçilebilir. 70-100 yıl canlılığını sürdürmekte. Uluslararası ticaret için çok uygun olan bu tür, çoğunlukla Tanzanya ve Mozambik'ten.

Yerel isimleri: Babanus, Grenadilla,

Dr. İlhan Diken

Ağız Kokusu

Ağız kokusu toplumda çok büyük bir sorun olup, tahmin edilenden daha yaygındır ve sosyal ortamlarda sizi ve diğer insanları çok rahatsız eder. Bazı önlemlerle kötü ağız kokunuzu önleyebilirsiniz.

Ağız bakımı doğru ve tam yapılmadığı sürece kötü ağız kokusu kaçınılmazdır. Ağız kokusunun nedeni genellikle ağız içindeki çürümüş yemek parçaları ve mikroplar (bakteriler)'dir. Bu nedenle dişlerin fırçalanması sırasında nazikçe dilimizi de fırçalamalıyız. Yemek parçaları ve bakteriler dişlerimiz ve diş etlerimizden çok dilimizin üzerindeki tat tomurcuklarının etrafında bulunur. Bu tomurcuklar sayesinde dilimiz gerçekte tam bir kalın tüylü hal gibidir. İşte bu tüylerin arası tıpkı halının ilmiklerinin arası gibi yemek parçalarının ve bakterilerin yerleşmesi için çok uygundur. Bu nedenle ağız sağlığı mutlaka dil temizliğini de içermelidir. Bu temizlik için özel aparatlar gerekmez. Diş fırçasının kendisi, bir kaşığın kenarı bu iş için yeterlidir. Ağız sıvıları ile yapılan gargara geçici bir önlemdir ve aslında kötü bir alışkanlıktır. Sorunu çözmez sadece ağızınızın bir süre iyi kokmasına yardımcı olur; kullanılmamalıdır.

Tükürük ağız kokusu ile savaşmanın en güçlü yoludur. İçinde yemek

parçacıklarını yerinden söküp mideye gönderecek güçlü enzimler, güçlü bakteri öldürücü antibiyotikler vardır. Bu nedenle şeker gibi bazı hastalıklarda, pek çok ilacın yan etkisi olarak ortaya çıkan kuru ağızlar daima kötü kokuludur. Sabahları niçin ağızınızın kötü koktuğunu merak ediyorsanız yanıt buradadır; gece boyunca tükürük salgısı azalır ve ağızınızın içindeki yemek parçacıkları uzun süre burada durur. Bakteriler de onları afiyetle kullanır ve çürütür. Böylece sabahları ağızınız kötü kokabilir. Şekersiz sakız çiğnemek tükürük salgınızı artırarak ağız temizliğine yardımcı olur. Nane şekerleri ve tatlı sakızlar genellikle işe yaramaz ve durumu daha da kötüleştirir. Ancak xylitol içeren sakızlar da bu konuda size yardımcı olabilir.

İçeceklerinizde ve uygun yiyeceklerinizde tarçın kullanabilirsiniz. Tarçın ağız içi bakterilerle mücadelede önemli bir silahtır. Eğer varsa tarçınlı şekersiz sakızlar da uygun bir öneri olabilir.

Özellikle yaşla artan vücut kuruması pek çok yönden dikkat edilmesi gereken bir durumdur. Çok su içmek onlarca diğer yararının yanında dilinizin kurumasını da önleyerek ağız kokusu ile mücadelede önemli bir silah olarak kullanılabilir. Su ağız içindeki bakterilerin minimumda tutulması için direkt yardımcıdır. Ayrıca tükürük salgısını artırarak da yardımcı olur.

Diş çürükleri, diş eti iltihapları ağız kokusunun önemli nedenlerindedir. Ağız içi herhangi bir enfeksiyon bakteri üremesini artıracığı için daima ağız kokusuna neden olur. Bu nedenle diş he-

kimizin önerilerini mutlaka dinlemelisiniz.

Sinüzit gibi hava yolu rahatsızlıkları ve burun tıkanmasına neden olan diğer durumlar geceleri ağızdan nefes almamıza neden olur. Bu durum ağız ve boğazı kurutarak bakterilerin üremesi için ideal bir ortam oluşturur. Azalan tükürük salgısı durumu daha kötü hale getirir. Bu nedenle kesinlikle burnunuz tıkalı uyumamalısınız.

Beyaz un, beyaz şeker, glikoz/fruktoz şurubu ile tatlandırılmış tüm hazır gıdalar ağız içindeki bakteriler için inanılmaz bir hazine. Bu tür şekerleri çok kolay kullanarak hızla çoğalırlar. Basit şekerler (atıştırılabilir tüm şekerli gıdalarda olduğu gibi) diş çürüklerine neden olur ve ağız sağlığını büyük bir süratle bozarlar. Bu nedenle basit şeker

tüketiminizi azaltmalısınız. Bu da su içmek gibi size onlarca yararın yanında ağız kokunuzun azalmasına da yardım edecektir.

Bu sayede yiyeceklerle tükürük salgısı iyice karışır ve ağızda yemek parçası kalma olasılığı düşer. Daha çok çiğneme hareketi daha çok bakterinin yerinden koparak mideye gitmesine yardımcı olur.

Diş ipi sayesinde fırçanın çıkaramadığı yerlerdeki bakteri ve yemek artıklarını sökebilirsiniz. Özellikle diş gövdeleri arasındaki dar bölgelerde biriken yemek artıkları hızlı bakteri çoğalmasına neden olabilir.

Sigara onlarca nedenle kötü ağız kokusuna neden olur.

Saymaya gerek yoktur, içmeyiniz. Diyet mevsiminde olduğumuz bu günlerde eğer düşük karbonhidratlı diyet yapıyorsanız bir başka kötü nefes sorunu ile karşılaşabilirsiniz. Düşük karbonhidratlı

diyetlerde vücut enerji kaynağı olarak keton cismi denen maddeleri üretir ve kullanır. Ancak bunlardan bir tanesi nefes ile dışarı atılır ve bu madde nefeste kötü kokuya neden olabilir. Hatta siz bu kokuyu ojeleri çıkarmak için kullandığınız asetona benzetebilirsiniz. Böyle bir sorunuz varsa bir parça ekmek size yardımcı olabilir.

Her 100 Çocuktan 20'si Altını Islatıyor

ğün, öncelikle idrar yolu enfeksiyonu, böbrek hastalıkları, mesane ile ilgili problemler veya çocukluk çağı diyabeti gibi tedavi edilmesi gereken başka bir hastalığın varlığı açısından değerlendirilmesi gerektiğini bildirdi.

Tedavi Yöntemleri

Ağras, sorunun tedavisinin tek bir ilaçla mümkün olmadığını belirterek, tedavideki başarının, çocuğun tedaviye katılması, duyduğu utanç ve suçluluk duygusundan uzaklaşması ve bu sorundan kurtulmayı istemesine bağlı olduğunu kaydetti.

Tedavi yönteminin çocuğun anlayabileceği şekilde anlatılmasını öneren Ağras, "Çocuk, asla bu sorun nedeniyle cezalandırılmamalı ve düzelme konusunda attığı her adım ödüllendirilmeli" dedi.

Ağras, tedavide öncelikle gündüz tuvalete gitme alışkanlığının düzenli olmasının sağlanması, idrar tutma alışkanlığının kırılması, iki saatte bir mesanenin düzenli olarak boşaltılması gerektiğini söyledi. Uyku öncesi iki saatlik dönemde, sulu gıdaların kısıtlanmasının, gece uyanmalarını azalttığını ve tedavinin başarısını artırdığını ifade eden Ağras, "Hastanın mutlaka işeme günlüğü tutması istenmelidir. Bu, hem tedavi başarısının izlenmesi hem de çocuğun olaya katılımı açısından önemlidir" dedi.

Haber Merkezi

Keciören Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Çocuk Nefroloji Uzmanı Doç. Dr. Pınar Işık Ağras, gece idrar kaçırmamanın çocuklarda sık görülen bir sorun olduğunu söyledi.

Beş yaş üstündeki bir çocuğun, uyku sırasında ayda ikiden fazla istem dışı idrar kaçırmamasının bir sorun olarak kabul edilebileceğini belirten Ağras, bazı çocukların gündüz uyanırken de idrar kaçırdığını kaydetti. Ağras, "Beş yaşındaki çocukların yüzde 20'si, 7 yaşındaki çocukların yüzde 10'u, ergenlik çağındaki çocukların ise yüzde 2'si altını ıslatma sorunu yaşıyor" diye konuştu. Ağras, idrar kaçırmama sorunu olan her çocu-

Pratik Öneriler

Yemek Yaparken

Yemeğinin tuzunu fazla kaçırmınc tencereye birkaç parça çiğ patates atın. Fazla tuzu çekecektir.

Patates pişirirken, pişirme suyuna bir kaşık sirke koyun. Hem rengi sapsarı kalır, hem daha lezzetli olur.

Domatesin kabuğunu kolay soyamak için, kaynar suya daldırıp, bıçağın tersini domatesin yüzünde ağır ağır gezdirin.

Soğan soyarken gözlerinizin yaşarmaması için soğanı içi su dolu bir tasın içinde soyun.

Mayonez hazırlarken eğer sos kesilirse, bir yumurta sarısını 2-3 damla sirke ile çırpın ve yeterli miktarda zeytinyağı

ile koyulaştırın. Bu karışımı kesilen sosa çırparak yedin.

Kuru bakliyatları bir gece önceden ılık suya koyun ve haşlarken içine biraz karbonat ilave edin.

Pilavınızı tekrar ısıtırken, bir kabin içinde ateşe su koyup kaynayınca tencerenizi içine oturtursanız pilavınız taneli kalır ve tazeliğini muhafaza eder.

Çatlamış bir yumurtayı haşlamak için, çatlak yerine bir dilim limon sürünüz, yumurtayı bir kaşığın içine koyarak sıcak suya batırınız. Su kaynamaya başladıktan 10 dakika sonra olacaktır.

Salatanızın lezzetli olmasını isterseniz, evvela sirkeyi veya limonu tuzla karıştırıp dökmeli, sonra zeytinyağını ilave etmelisiniz.

Yemek tarifleri

Hint Biberli İspanak Yaprağı Kavurması

Malzemeler:

- 1 kg ispanak yaprağı (haşlanmış ve ince kıyılmış)
- 1 çay bardağı mısır yağı
- 1 çay kaşığı Hint biberi
- 2 adet soğan (ince kıyılmış)
- 2 adet yumurta
- 1 çay kaşığı karabiber ve tuz
- 1 su bardağı et suyu veya su

Hazırlanışı:

Tencere içinde mısır yağını kızdırın. İçine soğanı koyup biraz yumuşatın. İspanağı, tuzu, Hint biberini ve karabiberi ekleyip 5 dakika karıştırın. Yumurtalar pişip suyunu çekince lez-

zetini kontrol edin ve ateşten alın. Yoğurtla veya bir yemeğin yanında servis yapın.

Afiyet olsun!

Şujin
Xanım

Babalık Kabalık Nerede Demokrat Heci'nin Hakları

Bu ayki konumuzda sevgili babacıklara bir değineyim dedim. Bahse girerim ki, "neden bu konuyu seçtin" diye söylenip duracaksınız. Hatta "Şujin Xanım'cığımız, kadın sorununu hallettik de, babalar nereden çıktı yahuu! ... Aaa!.. Bu kadın gazetesi ayool! Nerden çıktı bu erkekler?" diye söyleneneniz çok olacak.

Sevgili hanımlar! E biraz da şu evin reislerine batsın biricik iğnelirim, ne olacak? Kıymalık kıyamet mi kopacak? Birazcık da onlara yer verelim. Ayıp oluyor yoksa. Ne dersiniz? Vallahi Partiya Zilamên Bindest miratı adı altında örgütlenip paaat! diye karşınıza çıkarlarsa karışmam. Hem sonra "vah şöyle oldu, vah böyle oldu demek yok, ona göreee!..

Hepimizin bildiği gibi, BABALIK toplumsal bir kavram olmaktadır. Baba olmak ne gibi sorumluluklar arz eder? Evine çoluk çocuğuna örnek oluyor mu? Geleceğe dair neleri vaad ediyor vs vs. Sorucuklardan yola çıkarak asıl konumuza parmak basalım. Babalıkları bir takım örnekler vererek kategorize edelim. Bir de parçacıklara ayırarak söyle bir güzel ayıklayalım.

Feodal babalıklar eve gelir gelmez başlarlar sövüp sövmeye: "Ulan karımı! Hangi cehennemdesin sen? Nerede benim yemeğim, allahsız karımı! Sabahtan akşama kadar (afedersiniz) bi pox yaptığın yok. Bu canavarları da kendine benzettin. Gelirsem gebertecem sizi, parçacıklara ayıracaam! Seni ve canavarlarını kuşbaşı doğrayacaam!" diye olmaları yerde zavallı kadıncağızı ve çoluk çocuğu (pardon ama demeden edemeyeceğim) eşşek sudan dönünceye kadar öldüresiye döver ve adeta terör estirirler.

Devam edelim: Ayrıca çirkin hesaplar uğruna genç kızlarını o beş para et-

mez 70'lik-80'lik ihtiyarlara pazarlamaktan çekinmediler. Adı da başlık zıkkımı ya da ana sütü parası... Ayool iğnemi batırmadan edemeyeceğim doğrusu. En kutsal dediğimiz ana sütü satılır mı hiç? Gençcik kızlarımızın hayatını beş paralık etmek hak olabilir mi?

olan baba, biraz daha iğne-iplik misali inceltmiş efendilerdir. Alttan alta terör estirirler. Eve gelince kral var mıdır ya da yokmudur, varlığı pek bilinmez. Başlarlar zavallı kadıncağızlara söylemeye: "Eeee xanım efendi! Çamaşır makinesi deseen var, bulaşık makinesi

revimi tamamladım. Daha ne istiyorsunuz haaa!" diye geleceği satın almakla tehdit eder.

Haaa! Bir de demokrat babalıklar vardır ki hayli ilginçtir. Dışarıda demokrat hacılığı oynarlar. Etraflarına demokrat aile havasını verirler. Herkesin yardımına koşarlar. Efendime diyeyim, aileler topluluğuna girip demokrasi dersi verirler. Gerektiğinde bulaşık yıkar, evi süpürür müpürür bizim Demokrat Heciler. Eve geldiklerinde ise kendi bildiklerini okumaya devam ederler: "Eee be kadın sen sabahtan beri ne yaptın? Ne kadın hakları? Kim demiş? Öyle bir şey yok. Ben babayım, yalnız benim hakkım olabilir. Bu çoluk çocuk da babasının çoluk çocuğudur. Baak hepsi de babalarına çekmiş. Bu dünyadaki her şey benimdir. Bırak şu karı haklarını da otur oturduğun yerde. Karı haklarıymış, peeeeh!. Demokrat Heci için demokrasi havada uçuşur. Buraya kadardır onun demokratiği.

Sevgili kızlar ve değerli okurlarım!

Bakın asıl kast etmek istediğim şu: Babalıklar babalık görevlerinde sadık değildirler. Sorumluluk nedir bilirler ama işlerine gelmez? Hatta biricik dünya umurlarında bile değildir. Yani hangi kategori denen mirattan olursa olsun, unutmayın ki erkek erkektir. Hepsi aynı çantadan çıkmışlardır. Babalıklar, efendiler, küçük kralcıklar vs vs. Siz çok kıymetli erkek topluluğu. Çoğunuzun okurum olduğunu bilmekteyim. Ben denize "Şujin Xanım amma da batırdın haaa! Bu kadar da olur mu ayool!.. 'Vur' dedik ama 'öldür' demedik" diyeceksiniz. Yalnız siz olun beyler. Gerçekler acıdır, tadı bir başkadır. Yalnız savunmaya geçmeden önce tavsiyem, Kür û dūr düşünmenizdir ki bencillikten kurtulabilirsiniz.. Ne dersiniz? Doğruya doğru...

sujin_xanim@hotmail.fr

Anlayacağınız gibi dışarıda korkak ve pısrık beyefendiler, eve gelince kralcık kesilirler. Ufacık despotcuk efendiler, etrafa Donkişot misali kılıçla oraya buraya saldırarak, efendime söyleyeyim korkak gururlarını tatmin ederler.

Gel gelelim küçük burjuva babalıklara. Sorumluluk desen yok, eğitim desen yok, yok ha yok. Bu kategoride

deseen vaar, makineli süpürge deseen o da var. Var ha var, ama bir işe yaradığın yok. Ben kıymetli efendine hizmet et ki işe yarayasın biraz" diye ince telden çalarlar. Çoluk çocuğun geleceği için ise "sizi gibi canavarlar siziiii!. Anasının kuzuları ne olacak. Sizin için para kazanıyorum para. Yedirdim, içirdim, zıkkımlandınız. Saraylarda yaşattım sizi, bir işe yaradığınız yok. Ben babalık gö-

bulmaca

Soldan Sağa

1- I. Dünya Savaşı'nı durdurmaya çalışan Amerikalı bir savaş karşıtı, 1931 yılı Nobel Barış Ödülü sahibi, feminist, enternasyonalist, ömrünü barışa adanmış bir kadın / Güney Afrika'nın plaka imi 2- Hollanda'da yaşayan Ermeni bir mezzo-soprano 3- eski dilde su / huni biçiminde ve geniş ağızlı suyun dibine atılan ve teknelerle sürüklenerek çekilen bir balık ağı / Orta Afrika'da denize kıyısı olmayan bir ülke 4- Tarihi İpekyolu'nun üzerinde bir ilim ve kültür şehri, Malatya'nın giriş kapısı konumundaki bir ilçe / Fransa'nın plaka imi 5- Tok olmayan / Japonya'nın başkenti 6- "kesinlikle yapma" anlamında söylenen bir ünlem / emek vermeden sağlanan kazanç 7- kentin veya bir semtin elektrik akımını sağlayan transformatör kuruluşu / toprağın kazıldığı yer 8- herhangi bir şey üretmek için güç harcayarak yapılan çalışma / boru sesi / kemanla viyolonsel arası büyük keman 9- derince ve kulpsuz kap / Bir Kürt örgütü / bir kimsenin sahibi bulunduğu taşınır ya da taşınmaz varlıkların tümünün genel adı 10- doğal yer kovuğu, barınak / dildeki bir sesi gösteren işaretlerden her biri 11- Kısa Avrupa Birliği / Eski dönemlerde yoksullara yardım amacıyla oluşturulan hayır kurumları 12- soytarca davranma, herkesin eğlencesi durumuna gelme

Yukarıdan Aşağıya:

1- Vücutun fiziksel yapısını düzeltme ve geliştirme amacıyla düzenli hareket ettirme sanatı / Amerikyum'un simgesi 2- pek iyi, güzel anlamında / haftanın günlerinden biri 3- Neodim'in simgesi / eski Mısır inancına göre insanın görünmeyen bedeni / bir harfin kalın okunuşu 4- Mısır'da su tanrısı / kaynak olarak gösterme, gönderme / dik olmayan 5- uzayadamı / fakat, lakin 6- sütun, ayak / gizlemeyip açıklama, bildirme 7- azot ve hidrojenen oluşan renksiz ve kötü kokulu bir gaz / Kürtçe bir erkek ismi 8- Ukrayna ile Romanya arasında kalan, başkenti Kişinev olan ülke / yabancı 9- kalay'ın simgesi / üye / bir bilgisayar programlama dili 10- bir cismin, bir alanın sınırları dahilinde bir yer / biri tarafından hatırlanma, yad edilme 11- istenç zayıflığı / ürün elde etmek amacıyla toprak üzerinde yapılan çalışmaların tümü 12- Almanya'da sol çevrelerde aktif faaliyet gösteren, KUKM ile tanıştıktan sonra 1997'de Kürt gerillalarına katılan ve 1998 Ekim'inde Türk ordu güçlerince esir alındıktan sonra katledilen Ronahi kod adlı enternasyonal KUKM şehidi.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Hazırlayan: Sozdar Dersim

Didinana

Selma Koçiva

İmece-II

Öğle yemeğinde yine beni konuşuyorlardı. Sözü atmama kızıyorlardı. Yanlızca Aysel ile Meryem ile bakışıp gültüşüyorduk. Benim geleceğim Didinana için önemliydi. Kimsenin bana eziyet etmesini istemiyordu. Kadınlar konuşurken kaşlarını çatmıştı. Yemek dağıtırken huzursuzdu. Bu konuda fazla konuşulmasını da istemiyordu. Didinana'nın bana arka çıkması hoşuma gitti. Babam gibi beni alelacele evlendirmekten yana değildi.

İmece yemeği devam ediyordu. Nafiye Abla bir büyük tavayla üağneri koydu siniye. Yemekler dağıtıldı. Yemekten sonra Nafiye Abla'nın yaptığı baklava dağıtıldı. İmecelerimiz şenlik gibi olurdu. Yemeklerin tadına da, sohbetin tadına da doyum olmazdı.

Öğleden sonra kaç kez odun almaya gittiler bilemiyorum. Sonuçta avluda bir yığın odun birikti. Maröa yapıldı. Odunlar dağıtılmıyordu. Bir sıraya göre dizilir, üst üste yığılırdı. Kadınların sırtlarında taşınan odunlar kış için kesilip avluda dizilecekti. Sonra odun kesme işini Didinana için Miklatişi Rıza yapardı. Bazan da Didinana kendi keşerdi odununu.

Akşam üstü iş sonrası uzun bir sohbete dalar kadınlar. Bu kez sonbaharda yapılacak düğünler üzerine konuşulur. O sohbetlerin tadı yıllarca damağında kalacak. Güler Abla'nın, Reyhan Abla'nın gül açan yüzlerinde lazca manilerin söylendiği ortamları hiç bir yerde bulamayacağım.

Didinana bu insanları bırakmayıp şehre göç etmemekte haklıydı. Kendi çocuklarını şehirlere alsın da arkadaşlarının çocuklarıyla haşır neşirdi. Onlarla mutluymuş, onların halasıydı. Üstelik en büyük kızı Münevver hala yakınındaydı. Bir şey olursa ona gidebiliyordu.

O imece akşamı Aysel ile Meryem'i göndermedim evlerine. Birlikte Didinana'nın büyük odasına uyuduk. Sabahlara kadar nişanlılık üzerine konuşup gençleri çekıştirdik. Aysel'in de Meryem'in de kentli kızlardan arkadaş olarak bir farkı yoktu. Yine de onlarla daha iyi kaynaşıyordum. Yanlızca onların yaşamını belirleyen bedenlen çalışma vardı. Yıpranma vardı. Çocukluk arkadaşlarıyla karşılaştığım, her köye yaz gezisi bir okul kadar öğretici olurdu. Lazcamı tazeler, öyle dönerdim İstanbul'a. İmece gecesi de öyle olmuştu. Doyasıya Lazca sohbet etmiştik Aysel ve Meryem'le...

Didinana sesimizi duymuş, bir kaç kez 'dinciritu!' (uyuyun) diye uyarıyordu. Ona dıran yoktu. Bir daha bu fırsat elimize geçmeyecekti. Ben bir daha gelene kadar onlar gelin olup gideceklerdi. Bir daha Didinana'nın evinde geceleyebilecek miydik? Sabaha karşı ışıklar belirince dalmışız uykuya.

Bir süre sonra Didinana ince sesiyle seslendi: 'Be bozontalepe miselitu!' (kızlar kalkın). Benim zamanım vardı. Ancak Aysel ile Meryem yine bahçelerde işe gideceklerdi. Hiç görüşmeyecekmişiz gibi birbirimize sarılarak, vedalaşarak ayrıldık.

Bitti...

Örtüsüz Hayatların Serüvencileri

“Üzülmeven sevinçler bulmaya gidiyoruz!!
Eskimemiş bir renk,
Kullanılmamış bir sözcük,
Ağarmamış saçlarıyla
Bakmaktan yorulmamış gözler bulmaya gidiyoruz.
Elbise giymemiş hayatlar
Geçmemiş zamanlar bulmaya gidiyoruz.
Kazancın maddi olmadığı
Maneviyatla başladığı kentler bulmaya gidiyoruz...”

Keşke insan sadece gözlerin görebildikleriyle yetinebilseydi. Bazen gözlerin gördüğü kadarlık bir dünya daha cazip geliyor bizlere. Çünkü görünenler yaşamın sadece bir kısmı, hatta çok azı. Bana göre yaşamın cansız hücreleridir gözlerimizin gördükleri. Ama yürek yetinmez bunlarla. Hayatlara giydiren elbiseyi değil, içindeki canlıyı görmeye çalışır. Bu yüzdendir çoğu zaman gözlerimizin değil, yüreğimizin gördükleridir gelip gözlerimize yerleşen. Belki de gözlerimiz, yüreğimizin dışı açılan penceresidir. İç dünyamız ve dış dünyamız arasında bir köprüdür belki de. Yürekse, uslanmaz bakmaktan. Gözlerin yetişemediği her hücreye yetişir. Her hücrenin hareketini izler, hisseder ve ancak böyle buluşur yaşamla. Bu açıdan düşündüğümüzde yüreğimizin ve hislerimiz için yaşamla buluşmak hiç de kolay olmaz. Aklımız kadar kolay sindiremez gördüklerini. Her buluşmada bir damla bilinç zehiri damlar yüreğe, ama yine de vazgeçmez yaşam hücrelerine dalmaktan. Çünkü yaşamdan ve yaşamı yaşamaya değer kılmaktan yanadır...

Evet, yaşamı yaşamaya değer kılma mücadelesini vermek her yerde mümkün olmayabiliyor. Mümkün olsa da kimi yerlerde yetmeyebiliyor. Birkaç yıldır uzaklaşmış olduğum kentlerde çoğu zaman nefesiz kalır ve hep şunu dilerdim: “Keşke hayatlarımız elbisesiz olsa. Herkes ilk görüşte aynı şeyi görse. Kimi hayatın elbiselerine, kimi elbise içindeki canlıya bakıp, farklı yerde bulmasa yaşamı.” O zaman ömrümüz yaşamı anlamakla, onun şifrelerini çözmekle ve bu arada (tabii ki) yaşamı özlemekle geçmezdi belki de. Evet, o betondan ibaret kentlerde “yaşar-

ken” yok aslında yaşayamazken, en çok özlemimi çektiğim yaşamdı. Bu özlem her anıma sinmişti adeta. Hatta Ahmet Kaya'nın “ölümü özledim anne, yaşamak isterken delicesine” şiirini kendim için şöyle yorumlamıştım. “Yaşamı özledim, manevi ölümle boğuşurken delicesine.” “İnsan yaşarken yaşamı nasıl özler ki?” diye sorabilirsiniz tabii. Ben özlüyordum. Yaşarken ya da yaşamazken... Ama tek özlemim yaşamdı. Anladım ki yaşamın en çok kendisini özlettirdiği yer, en çok arandığı yer kentlerdi. O kentlerdeki hayatlar elbisesiz olsaydı anlamak ve yaşamak iç içe gelişirdi. Birilerine hayatın elbisesiz ve üryan haliyle daha güzel olduğunu kanıtlamak için çabalayıp kendimizi yormaya da gerek kalmazdı.

Şu hayatların üzerinde kaç kat elbise vardı, sayamadım. Ama tahmin ettiğimden daha fazla olduğu kesin. Örtüler altında boğuluyordu hayatlar, hissediyordum. O örtülerde açtığımız (ki onlar da ömre bedel oluyor) iğne ucu kadar deliklerde zar-zor nefes alıyordu hücrelerimiz. Can çekişiyordu kimileri. Çılgınlık atıyorduk; “öldü, ölecek!...” diye. Çoğunluğun gözle görüneni kurtarma telaşında olduğu bir yerde böylesi çılgınlık duyulmazdı tabii ki.

Görüntüyü kurtarma telaşından ne çok örtünüyor insan, kendinden habersiz! Tıpkı hayatları gibi, onlar da boğuluyor elbiselerin altında. Bu örtüler altında buluşabilir mi insan doğayla, buluşabilir mi insanla? Her şey bir tarafa, İnsan kendisiyle buluşabilir mi? Kendisini görebilir mi aynalarda?..

“İnsan için en büyük fakirlik nedir?” diye sorsanız; rüzgârı teninde hissedememek, güneşin sıcaklığını ya da kışın ayaz gecelerini iliklerinde keşfedememek, olur cevabım. İnsan-

na yapılan en büyük haksızlık ise en yakınındakinin yüzü güldüğünde ve güldürdüğünde, aslında yüreğinin hüznü olduğunu görememektir. Yani insanın empatisini köreltmek, duygularını ve hislerini sürekli arkadaşlarda bırakmak, onların sesinin ulaşamayacağı mekânlar yaratmaktır. Hislerin sesini bize ulaştırmayı engelleyen görkemli mekânlar o kadar çok ki! Işıl ışıdır ama insanın içini karartır. Göremezsin... Ne kendi dünyanı, ne de yanındakinini... Işıtlar sınırlar yüreğimizin görüş mesafesini.

Ama çoğumuza göre yaşam göz mesafemiz kadar, ya da elbisemizden içeri sızan güneş ışığı kadar kabul görülebiliyor. Bedenimin, ruhumu saran bir kafes gibi dünyayı esir aldığımı fark ettiğimde, “yaşam bu kadarlık olmamalı!” demiştim. Kesinlikle bu kadar tek renk, bu kadar sıkıcı ve cansız olamazdı “yaşam” diye bize öğretilen. Beden ruhu sarınca, mekânlar da bedenlen kafesi olmaya başlıyordu. Ve her yer, bütün bir şehir açık bir hapishane oluyordu... Hani bedenlen ruhu sıkıldığı zamanlar olur, bir kafes gibi... Kilidi, kapısı ve nöbetçisi olmayan bir kafes... Kendi bilincimiz ve duygularımızla yarattığımız bir kafes. Bu kafesleri esir alıp çıkmak gerekir belki de. Özlenen yaşama yolculuk için, serüveni bulmak için...

Hani sınırsızdı okyanus? Deniz sınırı yoktu hani? Peki, nasıl olacak? Bir yanımız eksik kalmadan yaşayabileceğimiz, topraktan kopmadan sınırsızlığı tadabileceğimiz bir yaşam alanı nerede yaratacağız? Yaşamı örtüsüz sevmeyi nasıl kabul edeceğiz? İşte bu soruların tümü ve daha da fazlası beni, bizleri serüvene getiren, özgürlük dağlarına getiren sorulardı. Yaşamın aslında o kentlerdeki kadar sınırlı, göz mesafesinden ibaret ve özlemiyle yetinilen bir şey olmadığını biliyorum şimdi. Ve sonunda fark ediyorum; En büyük serüven, kendine doğru yolculuktur. Bu yolculukta keşfettiğin, seni cezbeden dünyadır. Yaşamı izlemeyi bırakıp okyanusa dalabilmeli insan. En azından “Ömrümün yarısı kadar yaşadım!” diyebilmeli. “Hem ömrümün yarısı kadar, hem de iki katı kadar yaşadım!” diyebilmeli. Bu yüzden yaşama gözün görebildikleri kadar, yüreğin gördüklerini de eklemeli ve öyle anlam kazandırmalıyız.

Tavge Emek

Erivan Radyosu'nun Unutulmayan Sesi: Aslıka Qadir

Aslıka Qadir, Erivan Radyosundan tüm Kürtlerin evine misafir olan bir sanatçı. 'Welatê me Kurdistan e' parçasıyla ünlenen Qadir, Kürtlerin bilinen ve sevilen kadın sanatçılarından biri. Sovyetlerin yıkılmasından sonra Ermenistan'ı terk ederek Avrupa'ya yerleşen Qadir, ezgilerini seslendirmeye devam ediyor.

Ermenistan'ın, Elegez bölgesinin Axdara köyünde 1945 yılında doğan Aslıka Qadir, ilkokulu kendi köyünde okur. Ailesiyle birlikte Erivan'a göç eden Qadir, Erivan'da Üniversiteyi bitirip Ermeni Dili ile Fars Dili ve Edebiyatını okur, Erivan'da ders vermeye başlar. 20-22 yıl ders hocalığının son 6 yılını Ermenistan Kültür Eğitim Bakanlığında uzman olarak geçirir.

Stalin, Aslıka'nın babası Qadir'in kardeşini Sibiry'a sürgüne gönderir. Kardeşini seven Qadir, acı çeker, acısını ezgilerine yansıtır. Artık ezgiler ve kardeşi rüyasındadır.

Egide Cimo Keşfetti

Öğrencilik döneminde tüm Ermenistan Kürtleri gibi o da yurtseverlik duygularıyla dolu. Güney'de Barzani hareketi büyümüş, Ermenistan Kürtlerini de etkilemiş. Aslıka Qadir haberleri almak, gelişmeleri takip etmek için Erivan Radyosu ile gittiği

üniversite arasında mekik dokur. Bir gün bir ezgi mırıldar radyoda ve Egîdê Cimo sesini duyar. Duyar duymaz, 'Sesin çok güzel ve bizden saklıyorsunuz. Gel okuman için sana ezgi vereceğim' der. Onun için artık müzikal yaşama adım atma başlamıştır.

İlkin Ermeni şair Sayat Nova'nın 'Kemençe' ve 'Hetanê hebin' (Var olana dek) adlı iki parçasını okur, ardından gün gelir yine Egîdê Cimo 'Tam sana göre' dediği 'Welatê me Kurdistan e' parçasını verir. Verir vermesine ama Ermenistan Türkiye ile ilişkisini bozmamak için 'Kürdistan' gibi kelimelerin geçtiği parçaların radyoda çalınmasına izin vermez. Parçayı Erivan Radyosunda okuması için izin gerekir ve bir gün o umut ışığı yanar: Bir gün Ermeni ve Kürt ezgilerini derlemek için Moskova'dan bir müzisyen grubu gelir. Egîdê Cimo grubunu toplar, Aslıka Qadir'i de çağırır; 'Aslik hazır ol' der. Ermenistan'ın büyük opera salonuna giderler, ilkin Ermeni müzisyenlerin ezgilerini okuyup gitmeleri isterler ve orada 'Welatê me Kurdistan e' parçasını okur, kayıtlar Rusya'ya gider. İki ay sonra kayıtlar Merkezden (Moskova) 'okey' alıp radyoya döndüğünde artık kimse bir şey diyemez. Aslıka Qadir'in sesinden Erivan Radyosundan yankılanan, bir marş gibi ya-

yıldı ve ünlendi Kürtler arasında.

Sovyetler Yıkılır, Fatura Kürtlere Çıkar

Yıl 1992. Sovyetler yıkılır, Ermenistan'daki Kürtler zorluklarla karşı karşıya kalır. Aralarına nifak tohumları ekilir, merkezi hükümetten onlara verilen destek çekilir, halk perişan olur. Böyle bir dönemde Aslıka Qadir de ülkeyi terk eder; Avrupa'ya yerleşir. Artık Avrupa'da ve yoğun müzik hayatından uzaklaşsa da yer yer konserlere çıkar, Newroz'larda ezgilerini dilendirir. "Çok şey yapmak istiyorum ama imkan yok" diyor Qadir, yeni albümü hazırlamış ama yayımlayacak prodüksiyon bulamıyor.

Kuruyan Dengbejlik Çeşmesi

Sovyetler döneminde sayısız dengbêj çıkar, ama Sovyetlerin yıkılışından sonra dengbêjler çeşmesi kurur, yeni nesil yetişmez. Nedenini soruyoruz, 'İlginç bir soru' diyor ve devam ediyor; "Eskiden olduğu kadar şimdi imkanlar yok. Eskiden bir buçuk saat bize ayırıyorlardı radyo da, Ermeniler bize yardım ediyordu. Şimdi hepsi faşist olmuş, Kürtlere hiç yardım etmiyorlar. Şimdi sadece yarım saat zaman ayırıyorlar. Yarım saatlik yayında ne yapabilirsin ki? İkincisi ise onların grupları artık bize yardım etmek istemiyorlar. Önce onların en ünlü müzisyenleri gelip bizim parçaları seslendiriyorlardı. Şimdi söylesen bile hiç gelmezler. Finans yönünden de Kürtler iyi değil. Perişanlar. Çoğu oradan kaçtı. Yarısı Kirasnadar'a, yarısı Avru-

pa'ya, kaçtı, azı kaldı orda. Şimdi ilgilenecek kimse kalmadı".

Şivan Perwer'e Eleştiri

Aslıka Qadir, "Şimdi çok müzisyen çıkmış. Bilen de, bilmeyen de söylüyor. Sesi iyi olan da, olmayan da söylüyor. Şimdi zaman değişmiş, insan anlamıyor. Sesi olanlar da yol göstericilik yapmıyor" diye yakınıyor. Aslıka Qadir eleştirilerini sunuyor: "Mesela bizim bir Şivan'ımız (Perwer) var, çok ünlü, büyük iş yapmış. Ama Şivan Kürtçe için ne yapmış? Bir grup kurmuş mu, öğrenciler yetiştirmiş mi? Sadece ben ha ben, ben ha ben. Öyle olursa müzik nasıl gelişir. Ben ondan korkmuyorum, ona karşıda bunları söylüyorum. Kaç yıldır, sadece o var"

Ayşe Şanlar Devrimciydi

"Eskiden Ayşe Şan vardı, Meryemxan, klasik müzik yapan çok kişi vardı, Mihemed diyeyim Mihemed Şexo vardı, Erivan Radyosunun sanatçıları, Şeroyê Biro, zurnacı Xelîlê Evdile, Egîdê Cimo var, bunlar nasıl çıktılar? Çünkü onlar kendi müziklerinden uzaklaşmadılar" diyor Qadir. Müziğin modernleştirilmesinin doğru olduğunu dile getiren Qadir, "Senin müziğinde ulusal kök, ulusal tat olmalı. Şimdi bazıları Türkçe, Arapçayı müziklerine katıyorlar, ben bunu hiç kabul etmem" şeklinde konuşuyor.

Bir yandan Qadir'in, radyodan sesleri yankılanır, kulakların pası silinir ama diğer yandan toplum onları kabul etmez. "Bakın filan kesin kıızı kaçmış! gibi birçok şey söyler. Aslıka Qadir bu durumu şöyle değerlendiriyor: "Ayşe Şan,

Meryemxan, Sûsika Sûsika Simo onlar devrimciydiler. Çün-kü onlar toplumun önündeydiler. Ayşe Şan, Meryemxan için hiç kolay değildi, toplum onları kabul etmiyordu, çünkü onlar çok öndeydiler. Biz onları unutmuyoruz, onları ezgilerini hala söylüyoruz. Ama şimdi ezgilere bak. Bir kere dinliyoruz, ikincisinde artık dinlemiyoruz."

Dilim Dağların Dilidir

Eğer imkanlar verilirse bugün de dengbêjlik gelişebilir diyor Qadir, "Aram Xaçeturyan adında Ermeni bir kompozitör vardı, Gaya baletini oluşturdu. Onda bir makam var, 'Kürt Çobanın Dansı' adında. Sonra o dünyada ünlendi. Şunu demek istiyoruz: Bize çalışkan kişiler lazım. Ermeniler bizi müziğimiz üzerine çalışmışlar, biz niye çalışmayalım? Biz esir bir halkız, gelişmemizi istemiyorlar. Ama imkan olursa her şey mümkün" diye konuşuyor.

En son 7. Diyarbakır Kültür Sanat Festivaline katılır, ezgilerini söyler ama kızgın ayrılır, kızgınlığını, "Diyarbakır çok gelişmiş bir şehir ama belki yüzde 90'ı Türkçe konuşuyor. Ben Kürtçe konuşuyorum, onlar bana Türkçe cevap veriyorlar. 'Lütfen gidin, sizinle konuşamam' dedim. Şaşıyorum, böyle bir şehir nasıl dilini unuttur? Orada da söyledim, ayıptır, dilimizi konuşmamız gerek. Dilimiz dağların dilidir, çeşmelerin sesidir, dilimiz hem ekmek hem suyumuzdur, hem biz Kürtlerin varlığıdır" diyerek dile getirir.

Firat News Agency

ABONE FORMU

12 AYLIK*

20 EURO

24 AYLIK*

40 EURO

İsim:

Adres:

Telefon:

Banka Adı:

Hesap No:

TARİH:
YAPAN:

İMZA:

ABONE

NEWAYA JIN

Kempstraat 10 2572 GH
's-GRAVENHAGE
Nederland

Tel.: 0031 707 85 19 81
Fax: 0031 703 88 15 00

Banka ismi: Postbank
Hollanda İçi: 9522686
Hollanda Dışı:

IBAN: NL50 PSTB0009522686 BIC: PSTBNL21

*Yukarıda işaretlediğim sürenin bitiminden önce iptal etmediğim takdirde abone süresinin normal tarife üzerinden uzatılmasını ve ücretini ödemeği kabul ediyorum.

DUYURU!

Newaya Jin gazetesi olarak kendimizi dünyanın dört bir yanındaki okur kitlesine taşımak, daha güncel, daha somut olarak kadın sorunlarını yansıtabilmek amacıyla www.newayajin.org adıyla bir site oluşturduk. Gazetemizin bir kültürü olarak geçmişte olduğu gibi bugün de, her okuyucumuzu aynı zamanda gazetemizin gönüllü birer çalışanı olarak gördüğümüz için, nerede olursanız olun, göndereceğiniz her haber, her değerlendirme, her görüntü gazetemizi renkli kılacaktır. Bu nedenle okurlarımızı www.newayajin.org sitesini bize ulaşamayan kadınlara tanıtmaya, sitemizi ziyaret ve katkılarıyla renklendirmeye davet ediyoruz.

Gazetemizde yayınlanmasını istediğiniz reklam ve ilanlarınız için telefon numaramız: 0031 707 85 19 81